

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Gradišče št. 7, levo.
Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti. Cene so navedene v oglasnem delu.

Ivan Deržič:

Ob novem letu.

Novo leto nam prinaša takoj prve dni zadnje etape volilnega boja. Povrh temu bo ta volilni boj tako oster, kakor ga še ne pozna naša jugoslovanska politična zgodovina. Ne bo boj idej, pač pa boj brahijelne sile z vsemi nečednimi priveski od podkupovanja do najbolj prostaških groženj. Znaniti bi ta volilni boj mogli primerjati z raznimi nečednimi stvarmi ob času volitev pod kraljem Milanom v nekdanji Srbiji! Ne moremo in ne smemo ga primerjati z volilnimi boji v Banovini za Khuen-Hedervarya. Takrat se je proti našemu življu borila mažarska in mažarofilna aristokratska oligarhija, ki je hotela za vsako ceno gospodovati — nad tujim slovanskim kmetkim življenjem! Danes pa se bori proti lastnemu narodu takozvana inteligenca, kapitalistična in reakcionarna, povrh temu tudi široke vesti, kar se tiče morale in političnega poštenja in to ne radi kakih idealnih velikih narodnih ciljev, temveč za gospodarsko supremacijo in eksploatacijo jugoslovanskega duševnega in ročnega proletarijata.

Dva meščanska bloka si stojita nasproti. Takozvani nacionalni ima v rokah vlado z vsem aparatom, policijo in denarjem, proti njemu je opozicijski blok, ki pa ni kompakten, temveč stranke nastopajo vsaka zase. Na eni strani centralisti in zagovorniki Vidovdanske ustave in hegemonije srbske meščanske inteligence, koncentrirane v Beogradu, na drugi strani propagatorji sporazuma, likvidacije vseh spornih točk med Srbi, Hrvati in Slovenci in revizije ustave.

Oba nasprotna si bloka sta izrazito meščanska bloka. In kje so v tem odločilnem boju delavske stranke, stranke jugoslovanskega duševnega in ročnega proletarijata? Te so potisnjene ob stran in sicer s pomočjo obeh blokov. Vladni blok, osebno radikali so znali v Srbiji in Vojvodini uprav do cela onemogočiti socialistične stranke; v znaku velesrbstva so pritegnili k sebi tudi najnižje delavstvo. Isto je uspelo Radiću med Hrvati. Vendar je vsaj deloma bil bolj uviden in je pustil nekaj navidezne prostosti takozvanemu Hrvatskemu radniškemu savezu. Edino pri nas v Sloveniji so delavske stranke vzdržale, če tudi je velik del duševnega in ročnega proletarijata sledil predvsem političnim državnopravnim geslom.

Vsak nepristranski opazovalec bi pri takem stanju pričakoval, da vsaj pri nas v Sloveniji delavske stranke postavijo proti obema meščanskima blokoma svoj lasten delavski blok! Da združijo na skupne liste delavske glasove in na ta način dejanski dokažejo, da ne puste, da bi slovenski proletarijat tlačenil ne na desno ne na levo, temveč, da hoče sam sodočlati pri vseh vprašanjih po svojih mandatorjih!

Narodni socialisti smo v drugič prevzeli inicijativno in skušali doseči skupen nastop. Odbili so ga zastopniki marksistov in to baje iz načelnih razlogov! Ti načelni razlogi so baje diktirani od njihovega pravega socializma, kakor ga je učil Marks, kateremu hočejo ostati zvesti. To so z eno zvezo povdarjali komunisti in socialdemokrati. Ni moj namen rekrimirati, a ugotoviti je potrebno dejstvo, da so marksisti odbili skupen nastop, preprečili v drugič enotno delavsko fronto iz popolnoma strankarsko-osebne razlogov. Plačilo za to izdajstvo slovenskega proletarijata ne bo izostalo!

Meščanske stranke bidejo torej boj samo za politične in državnopravne cilje. Da pri tem boju, ki traja že od glasovanja o Vidovdanski ustavi, meščan-

ske stranke pustijo v nemar gospodarsko, socialno in kulturno delo za jugoslovansko delavno ljudstvo, mi pač ni potreba ponovno in posebej povdarjati. Zadostuje že samo suha konstatacija, da imamo najbolj beaško plačane javne nameneščence v Evropi, da ni sproveden niti eden delavski zakon, da je delavstvo dejanski brez vsakih pravic in brez vsake zaščite in trumoma beži iz države iskati kruha drugod. In če navedem še dejstvo, da vlada, bodisi ta ali ta, mirno gleda uprav nesramno korupcijo v javnih uradih, v ministrstvih itd., da razni verižniki, spekulanti in bankirji brez vsake najmanjše kazni dekretirajo obrestno mero na 40 do 50%, potem pač ni potreba novih dokazov za trditev, da se naša kapitalistična in reakcionarna takozvana inteligenca bori z najogabnejšimi sredstvi proti lastnemu narodu in hoče ta narod, jugoslovansko delovno ljudstvo, za vsako ceno imeti popolnoma v svoji oblasti. Državnopravni spor je dobro sredstvo za doseg tega cilja!

V tem spoznanju je naša stranka vsaj za Slovenijo skušala paralizirati namene meščanskih strank, predvsem takozvane nacionalne bloka. Ostala je zvesta svojemu političnemu programu, da je obstoj in razvoj naše države podan le na podlagi pravega bratskega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. Državnopravni spor, supremacija, oz. hegemonija enega dela, sloneča na dejanskem nasilju, pomenijo dejanski razkorjak med domovine in ogrožajo celo njen obstoj. Vsak napredek, vsako resno, izboljšanje notranjih gospodarskih in socialnih razmer je nemogoče, ker za taka razmotrivanja in tako delo ni časa, ne volje! Vse zakonodajno in gospodarsko delo zadnja štiri leta je obstajalo v izigravanju Pašića in Pribičevića na eni in Radića, Davidovića itd. na drugi strani. Dokler torej ni političnega sporazuma, dokler spor med Srbi, Hrvati in Slovenci ni likvidiran, niso dani pogoji za reševanje socialnih problemov, pa četudi so ti že tako pereči. To izsiliti bi bilo možno le, ako bi delavske stranke kompaktno nastopile in s svojim energičnim nastopom diktirale meščanskim strankam svoje zahteve. Na to pa ni misliti tako dolgo, dokler meščanske stranke v znamenju nadvlade, federalizma, avtonomije, t. j. velesrbstva, velehrvatstva ali slovenskega separatizma razdvajajo duševni in ročni proletarijat in ga skušajo, če treba tudi z nasiljem, udinjati za svoje cilje. Je torej v eminentno delavskem proletarskem interesu, da se državopravni spor mirno in bratsko spravi iz sveta.

Uvažujoč vsa iznešena dejstva naša stranka pač drugače nastopati ne more, ako hoče varovati svoj program in svoja načela. Ker je enotna fronta slovenskega proletarijata vsled svojeglavne odpora marksističnih voditeljev propadla, je naloga in dolžnost naše stranke in slehernega njenega pristasa, da podpre z vso silo one, ki imajo slične, če ne enake politične cilje — namreč bratski sporazum — Jugoslavijo poštenih, svobodnih državljanov — pošteno upravo, mir in red. Če pri volitvah zmagojati, je narejen pozitiven korak naprej tudi za nas narodne socialiste: — toliko prej pridemo do resnega dela na gospodarskem in socialnem polju, — torej do udeleževanja našega socialističnega programa. In če vsled takih odločitev stranke tudi padejo žrtve, nas to ne sme ustrašiti. Smo na pravi poti, varujemo čist naš program, ostanimo zvesti strankinim načelom in sigurno pride naš dan — naše srečno in veselo novo leto!

veleposestniki se sedaj družijo z bogatejšimi kmeti, tako da je prvotno navidezno izenačenje podeželskega prebivalstva popolnoma zrušeno. Na eni strani nastopajo revni kmetje, na drugi strani bogati kmeti v zvezi z izžolanimi bivšimi veleposestniki. Agrarni komunizem se je pokazal kot neizvedljiv vsaj v taki meri, kot so si to predstavljali sovjetski voditelji. — Po dotedaj še nepotrebnih vesteh, se je priključila Mongolija uniji sovjetskih republik. S tem korakom je Mongolija uničila dogovor, s katerim se je ob proglasu kitajske republike priključila Kitajski kot avtonomna provinca. Priključitev Mongolije k Rusiji gotovo ne bo Japonska vzela mirno na znanje.

VIKTOR PARMA.

Dne 25. decembra ob pol 6. uri zvečer je umrl v Mariboru skladatelj Viktor Parma.

Viktor Parma je napisal opere Teharski plemiči (1894), Ksenija (1897), Stara pesem (1898) in Zlatorog (1919); operete: Caričine amačonke (1903) Nečak (1907) in Apolonov hram (1909).

Parmove opere in operete so bile uprizorjene v Sloveniji, na Hrvaškem, in na Češkem.

Zasluzeni slovenski skladatelj Parma je bil rojen dne 20. februarja 1858. v Trstu. Gimnazijo je posecal v Novem mestu, pravne študije je dokončal na Dunaju. Služboval je kot politični uradnik v raznih krajih v Sloveniji.

Iz volilne statistike.

Prve volitve so bile v naši državi dne 28. decembra 1920, druge 18. marca 1923 in tretje bodo dne 8. febr. 1925.

Zanimivo je, koliko glasov so dobile posamezne stranke pri dosedaj vršilih se volitvah.

Pri volitvah v konstituanto 1. 1920 so dobili glasov:

demokrati 319.448, radikali 284.575, HRSS 230.590, komunisti 198.736, zemljoradniki 151.603, SLS 11.274, biserijski muslimani 110.895, socialni demokrati 46.792, hrvatska težaška stranka 38.400, nacionalna turška organizacija 30.029, hrvatska zajednica 25.867, republikanska stranka 18.136, pravaši 10.880, Trumbić 6.581, srbska stranka 6.215, NSS 6.186, liberalci 5.061, invalidi 2.484, prekmurska gospodarska stranka 1.960, češka stranka 704, neodv. muslimanska lista 449 in muslimanska narodna lista 306.

Pri volitvah v narodno skupščino leta 1923 so dobili glasov:

radikali 562.213, Protih 13.742, HRSS 473.733, demokrati 400.342, samostanci 434, liberalci 3384, naprednjaki 1.541, SLS in hrvatska ljudska stranka 126.378, bunjevci 12.793, muslimani-Spaho 112 tisoč 228, muslimani-Maglajić 10.266, džemijet 71.453, neodvisna muslimanska stranka 1.361, muslimanska demokratska stranka 2.408, črnogorska federativna stranka 8.561, zemljoradniki 153 tisoč 579, SKS 11.023, socialni demokrati 48.337, komunisti 24.321, republikanci 18.941, NSS 4064, dr. Sušteršič 875, srbska stranka 15.236, zajednica 7.218, Trumbić-Drinković 16.209, pravaši 8.089, stranka složnih Hrvatov 2.632, hrvatska delavska stranka 5.486, nemška stranka 43.415, romunska stranka 7.070, invalidi 2.924, voj. stranka 3.642, kiradžiška stranka 321 in nestrankarji 2850.

Volilni okraji so se tako leta 1920 kot leta 1923 določili na podlagi statistike o ljudskem štetju iz leta 1910. — Tudi februarke volitve se bodo vršile na podlagi ljudskega štetja iz leta 1910, akoravno je že zaključena uradna statistika o ljudskem štetju iz leta 1921. Kako je krivična določitev volilnih okrajev na podlagi starega ljudskega štetja, naj dokazuje navedba, da je bil izvoljen kandidat radikalne stranke v topličkem volilnem okraju s 1.350 glasovi, kandidat džemijeta v zvečansko-romskem okraju s 1.885 glasovi. Povprečna številka za izvolitev sreskega poslanca je pa znašala v državi 4.982 glasov, dočim se je količnik gibal v prečanskih krajih od 6 do 8 tisoč glasov.

V Sloveniji se je leta 1920 udeležilo volitev 73 in leta 1923 71 odstotkov volilcev.

Naprej — ali nazaj?

Delavec, ki se odpočije od dnevnega napora, premotri vspeh svojega dela. Popotnik se dosepeši vrh klanca ustavi, premeri pot, ki jo je prehodil ter se zare v pokrajino, ki mu jo je še prehoditi. Kronist zabeleži najvažnejše dogodke, ki jih je preživel človeštvo v etapi tristoletinšestdesetih dni. Ne zabeleži dogodkov enostavno po vrstnem redu, marveč jim poišče vzroke, zasleduje gonilne sile ter ideje ter ugotovi zvezo med vzroki in učinki.

Ni učinka brez vzroka. Učinek dosežemo z delom, naporom in bojem. Boj je vsem živim bitjem prirojena lastnost, brez katere bi vsako bitje poginilo. Dočim se živili in ljudje na nizkih kulturnih stopnjah bore za vsakdanji živež iz golo eksistenčnih in materialističnih nagibov, žene civiliziranega človeka v boj v prvi vrsti ideja v doseg višjih ciljev, ki zastavljajo osebni egoizem občeokristnemu altruizmu. Seveda izhaja različnost naziranja ter interesov neprestane konflikte in je posledica, kot povsodi, tudi tukaj poraz slabjšega. Ne gre se pa več za fizični poraz, marveč za poraz ali zmago ideje. In to je baš najvišja pridobitev splošnega kulturnega stremljenja, da zmagoje idejno močnejši nad idejno slabšim, četudi fizično močnejšim nasprotnikom. Ideja je zmagovala vedno in bo vedno zmagovala.

S tega stališča nam je presojati vse dogodke, boje in stremljenja preteklega leta, ki se pogreza v naročje zgodovine. Ker je zgodovina učiteljica življenja, si bomo znali tudi za bodočnost uravnati smernice na podlagi idej, ki slave zmagovitost vstajenja.

Desetletja že stoje v boju za preosnovno družabnega reda tri ideje: demokracija, socializma in pacifizma proti nadmočnim nasprotnikom: reakciji, kapitalizmu in militarizmu. Pred svetovno vojno zmagovite, so se morale med vojno in po vojni umakniti reakciji, ki je triumfirala na razvalinah po njej povzročene svetovne gorja. Nepojmljivo propadanje idealnih pokretov je osupnilo tembolj, ker je vsakdo pričakoval radikalnega obračuna s povzročitelji vsega gorja. Demokracijo so uničili preki sodi, marksistični socializem je utonil v lastni breznačnosti oziroma po večini razdijal v krvavih morijah, humani pacifizem pa je utihnil pred kričnimi fanfarami bataljonov, zmagovalno korakajočih pod visokimi slavoloki. Zdelo se je, da za nedogleden čas. Toda le za hip! Pet, šest let, in že nam vsi znaki pričajo o novem prerodenju, zmagovitosti vstajenja.

Demokracija razteza otrple ude. V Franciji in Britaniji se krepko giblje; v Britaniji začasno nekoliko potlačena, se bo tem krepkeje dvignila. V Italiji bje barbarskemu fašizmu zadnja ura, dočim bo generalska diktatura v Španiji doživela vsak čas sramoten konec po udarh razbojniškega naroda v Maroku. V Nemčiji, nekaj imperijalistični in militaristični Nemčiji, je zmaga ravno kar republikanska in demokratska večina. Od evropske demokracije je odvisno, da Nemčija ne zapade v stare grehe. Rumunija se trese pod težo grehov njene oligarhije, storjenih nad bednim narodom in s strahom pričakuje boljševiškega naskoka radi ropu Besarabije. Bratska Češkoslovaška plove s polnimi jadrji in struji demokracije pod vodstvom krmljarjev Masaryka in Beneša. Poražena in zaničevana Avstrija je na potu do najbolj demokratske Švice. Torej vseskozi demokracija na pohodu, reakcija v zatonu.

Socializem, razbit v nešteto struj, ponižan in zapleten v krvave bratomorne boje, se začelja izmordren po udarh reakcije zavedati svojih idealnejših smotrov in realnejših potov. — Marksov dogmatični materializem se bo hočeš nočeš moral ukloniti idejni širokogrudnosti. Brezobzirni razredni boj je doživel v ruskih planjavah krvav fiasco. Po petih letih ponižanja so reorganizirali nemški socialisti svoje vrste in tudi že dosegli vspehe. Treba je bilo vojnih zmot in internacionalnih očitkov. Ruski boljševizem je v razkolu in koraka močan kordon krepko na desno — v realnost; morda bomo čez leto dni lahko ugotovili streznenje. Angleški laburisti so s svojimi nastopi in organizacijami zadivili svet. Med prvimi v demokraciji koraka Češkoslovaška, med prvimi je v socializmu. Kratko odločena, idejno

usmotrena je postavila socializmu nove temelje. Razbila je malika materializem in dvignila na postament idealizem, delo, poštvrtovalnost; bratstvo mesto razrednega boja, narodno samozavest in samopomoč mesto brezdušne papirnate internacionalne. Češki narodni socialisti so te dni slavili svoj veliki zgodovinski praznik. Mi jugoslovanski narodni socialisti smo njihova veja, njihovi učenci. Naša pot je ravna, naš smoter idealen.

Pacifizem, kot ga mi umevamo, namerava postopoma omejevati nesmiselna oboroževanja in likvidirati nevarnosti oboroženih konfliktov, — v nadaljnjih etapah pa skreči stalne vojne organizacije na minimum. Ko bo človeštvo to doseglo, bo stalo že precej na višji kulturi. Brezmejnemu optimizmu pa bi se udal lahkovernež, ki domneva, da je možno doseči ta idealni cilj z golo besedo in propagando. Če hočemo odstraniti oborožene mednarodne spopade, moramo najprej odpraviti vzroke konfliktov, pohlep osvajačev in napadalcev. S tem pa zadenevmo v srčeno gnezdo raznih interesov, državnih in zasebnih, imperijalizma, kolonialnih ekspanzij, obrambnih ert in čisto tudi resnično eksistenčnih vprašanj celih držav in narodov. Zveza narodov in oblasti mednarodna razorožitvena konferenca sta marsikateremu poštenemu pacifistu vzbudila vesele nade. Žal prežgoda. Pod pritiskom svetovnih vesele so se razblinile vse nade v nič. Za koliko časa? Spori radi Egipta, Sudana in Maroka so vznemirili Evropo in ves zemeljski globus. Vprašanje Indije mori Angleže, vabi boljševike, zanima Nemce — in Japonce. Japonce dražijo ameriški pomorski manevri v tihem oceanu in angleška pomorska utrdita Singapur. In takoj imamo na površju dec ogromni interesni skupini: (Anglosase (Angleži v vseh delih sveta in Amerikanci), v nasprotni skupini pa Japonce, Kitajce in boljševike, katerim bi se skoroda priključili še Nemci. — Indija, bi storila svoje, reformirana Turčija, podprta po svetovnem muslimanstvu, pa bi krepko pomagala. — Netiva in gradiva več kot dovolj za nov svetovni pokol v največjem stilu. Dvomimo, da bi te perspektive razveselile srce najbolj optimističnemu pacifistu. Ali bo našel svet izhoda iz te zagate potom razsodišč, — ali bo treba nove krvave šole, novega strahotnega uničevalnega orožja, ki bo že samo ob sebi onemogočalo vsakršno morijo? Ko bo svet preosnovan po načelih resnične demokracije, idealnega socializma, — takrat bo slavil tudi pacifizem svoje zmagovalstvo.

Ne moremo zaključiti teh razmotrivanj, da ne bi vrgli pogleda pod krov domače strehe. Boji divjajo, ljuti in neizprosnji boji, v našem mladem državnom organizmu. Mlad most krepko vre. Nič hudega; žalostno za nas, če bi boj ne bilo. To bi pomenilo stagnacijo in smrt. Pri nas se danes v velikem ne bje boj za socializem, ker še ni vsvarjena širša podlaga. Bije se izrazil boj za demokracijo pod krinkami ustanovnih in upravnih bojev. Gesla tu in tam, forma brez vsebine. Centralizem, federalizem, republika so gesla mesto: demokracija, socializem. Boj, ki se vrši, ni boj plemen, boj celokupnega naroda, marveč boj strank in oseb, ki so pozabile na koristi naroda in države. Strankarski vspeh, uničenje nasprotnika pomeni vse, splošni interes nič, — prav nič!

Februarja 1925 imamo volitve. Ljudstvo bo pokazalo takrat svojo razsodnost in zrelost. Ne pritožuj se nad bodočim režimom svobodni državljan, ki bož za režim glasoval. Nima pravice pritožbe, kdor je sam hotel.

Za nas vsebujejo dogodki pravkar minule preteklosti in bližnje bodočnosti navodilo za organizacijo pod praporom demokracije in socializma. Gremo v boj za idejo in bratstvo, za boljšo bodočnost. Odklanjamo sebičnost in koristolovstvo, odklanjamo bratomorni boj za gole forme in nepošteno posest. Nasprotujemo nepotrebnim ter očitnim krivicam; zahtevamo pravičnosti ter enakopravnosti. Privilegijev ne trpimo, zahtevamo pa pravice do dela, zraka in razmaha. Hočemo kulture, dela, napredka, človeku dostojnega življenja.

Hočemo naprej — in ne nazaj!

Dvorezni nož.

Maribor, 29. decembra.

V Mariboru živi mož, ki se je nekaj časa odtegal samostojnim demokratom, kako: bi se jih sramoval, ki pa na drugi strani zopet ne more živeti brez njih, ker je predolgo hodil v njihovo slogo. Je to minister na razpoloženju dr. Vekoslav Kukovec. Ko smo v poletju čitali, kako je nastopil proti Žerjavcem na seji izvrševalnega odbora JDS v Rogški Slatini, ko smo nadalje že pred in po tem dogodku čitali njegove članke v »Narodnem Dnevniku«, smo dobili vtis, da se je mož po dolgem času vendarle spametoval in da hoče delati resno pokoro za svoje grehe, storjene za časa svojega ministristva, ki spada v dobo sprejetja vidovdanske ustave, ko se je kazal bolj reakcionarnega, nego Pašić sam.

Kdor je tako mislil o dr. Kukovcu, ta je pregledal važno dejstvo: da se je začel dr. Kukovec odmikati dr. Žerjavu šele časi, ko je prišel na vlado g. Ljuba Davidovića. Celi čas vlade g. Davidovića smo živel v najboljšem mnenju o g. dr. Kukovcu, ker nam ni dal nikdar povoda, da bi slab mislili o njem. Pač pa je vsak trezen človek pričakoval, da bo šel dr. Kukovec do sledno svojim izjavam se za en korak na prejšnjem, da se bo namreč začel aktivno udeleževati v Davidovičevi demokratski stranki in in kot poštenjak napovedal samostojni demokratski stranki najodločnejši boj. Ako bi tako ravnal, bi gotovo imel simpatije vseh poštenih naprednih Slovencev na svoji strani. Toda zmotil se je, kdor je imel o dr. Kukovcu tako dobro mnenje. — Takoj, ko je padla vlada g. Davidovića, je prišel zopet na krmilo nasilni P. P. režim s priveskom, vidimo dr. Kukovca med dopisniki »Jutra« in drugih samostojno-demokratskih časopisov. Ko se je otvorila prekmurska železnica — koga vidimo v družbi PPZ režimovcev v najsladkejših odnošajih? Zopet dr. Kukovec! Popolnoma pa se je razgalil s svojim člankom v »Taboru« štev. 242 pod naslovom »Samo dve poti!«

V tem članku agitira za »Nacionalni blok« in njega sporazumno sestavljeno kandidatno listo — kakor da ne bi vedel že vsak otrok, da bi bil nosilec liste »Nar. bloka« dr. Pivko diktiran po dr. Žerjavu brez vsakega predhodnega dogovora med v pošte prihajajočimi strankami, kar je tudi poglavitni vzrok, da postavi radikalna stranka svojo lastno listo. Razen tega je tudi znano, da bo moral dr. Pivko v slučaju izvolitve odložiti mandat v prilog manj priljubljenemu dr. Lipoldu. Toda dr. Kukovec gre preko vsega tega, samo da bi dopadel PPZ režimu. V omenjenem članku pripoveduje, da sta pri sedanjih volitvah samo dve poti: ali z dr. Pivkom (kdor je za vidovdansko ustavo, oziroma nasproten njeni reviziji), ali z dr. Korošcem (kdor hoče revizijo ustave). Kakor da bi nobena druga

stranka ne bila za revizijo ustave! Ali je dr. Kukovec tako kratkoviden, da ne vidi, kaj se godi v državi? Ali je tako pozabljen, da se niti svojega bivšega šefa demok. parl. posl. kluba več ne spominja? G. dr. Kukovec, ne samo klerikali, tudi vsi drugi pošteti napredni Slovenci so tu, ki zahtevajo revizijo ustave, radi česar seve se od daleč niso postali klerikali in nič manj ne ljubijo Jugoslavije. Baš nasprotno je res: kdor resnično ljubi to državo, ta mora priznati, da je protidržavno dejanje, ako se hoče celi narod, kot je hrvatski, izključiti od pozitivnega sodelovanja. Ne odbijati, marveč pridobivati, mora biti cilj vsakega dobrega državnika. Kot tak se je pokazal Ljuba Davidović. Ker je sporazum s Hrvati brez revizije ustave nemogoč, ker Hrvati vsled demokratske politike Pribičevića, ki ji je nasledil Radić, niso sodelovali pri vidovdanski ustavi, mora biti vsak, ki je resničen prijatelj sporazuma, pripravljen ta sporazum izvesti, ako je treba tudi za ceno revizije ustave. To pa je ravno, čemur se samostojni demokratski najbolj protivijo. Če torej dr. Kukovec govori o tem, da je vsak, ki stoji na stališču revizije, nasproten temu, da se rešujejo druga bolj važna vprašanja, je to navadna laž. Pač pa je res, da bo mogoče iti na uspešno delo, gospodarsko, socialno in kulturno šele po dosegu bratskega sporazuma, ki je brez revizije ustave nemogoč, ker Hrvatje nanj ne pristanejo. Naravno zloben pa je konec članka dr. Kukovca, ki se glasi: »Najpogornejša točka ustave je ona, da oblast ne sme šteti nad 800 tisoč prebivalcev, vsled česar ne more biti Slovenije, ampak sta dve slovenski oblasti. Kdor misli, da mariborsko voilno okrožje in da država brez enotne Slovenije ne more živeti, bo šel z dr. Korošcem. Mi, ki si upamo živeti v samostojni mariborski oblasti, gremo z dr. Pivkom.«

Prvič ni res, da bi bila ta točka ustave najbolj sporna, kar bi moral dr. Kukovec kot bivši minister vedeti, kajti kaj nam pomaga enotna Slovenija v mejah sedanje ustave, ako pa oblasti nimajo nikake avtonomije, pač pa ima vsa oblast v rokah veliki župan, ki celo lahko zadržuje in razveljavlja sklepe od ljudstva izvoljenih zastopnikov v oblastnih skupščinah. No in končno, če so sedanje oblasti samouprave tako dobre, zakaj pa potem še niso uspostavljene? Ali ni imel od sprejetja ustave sam PP režim, ki je bil celi čas na oblasti, dovolj prilike, pokazati ljudstvu vse dobrote vidovdanske ustave? G. dr. Kukovec, vi ste sodgovorni za ves nered, za vse trpljenje, ki tar nase ljudstvo! Hoteli ste se izmuzniti in skoro se vam je to tudi posrečilo. Sedaj ste se vjeli v past in nikdar vam ne bomo ničesar več verjeli. Sami ste se razkrinkali s tem, da ste šli zopet tja, kjer je izvor vse nesreče za celokupno našo domovino.

Od razpusta HRSS si današnji režim lahko obeta edino nekoliko ugodnejši volilni rezultat. Vendar ta ugodni rezultat še vedno ne bo tako ugoden, da bi spraviš v sveta vpliv Radića in HRSS. Razpust HRSS bo le poostiril boj, bo le zavlačeval bratski sporazum med Hrvati in Srbi.

Tudi primera HRSS s komunisti ne drži. Kdo bo v Jugoslaviji tako naiven, da bo verjel, da je hrvatski agrarec komunist. Naj seže Radić še tolikrat v roke Čičerinu, hrvatski kmet ostane konservativen in »stare vere sin«. Sicer pa je oficijelna HRSS sama ponovno izjavila, da ni komunistična.

Radića se ne bo onemogočilo s komunističnimi strankami, ne z razpustom HRSS, ampak izključno le s pravično gospodarsko, socialno in kulturno politiko iz Beograda. Ko bo hrvatsko ljudstvo videlo v Beogradu svojega zaščitnika, potem bo nemogoč Radić s svojo demagogijo. S kolom se seje sovraštvo in z dobrimi deli pa bratstvo.

Dve resoluciji Davidovičeva bloka.

Pred dnevi so imeli v Beogradu šefi opozicijskega bloka Ljuba Davidović, dr. Hrasnica, dr. Korošec in Predavec sejo, na kateri so sprejeli resolucijo, ki se glasi:

Predstavniki parlamentarne večine so na svojem sestanku 28. decembra 1924 konstatirali, da so nezakonitosti in nasilja planširane vlade parlamentarne manjšine samo še bolj uvrstila moralna, ustavna in parlamentarna načela, ki so združila parlamentarne stranke in ustvarila blok politične morale, ustavnosti in demokracije. Pred novimi nasilji in protustavnostmi in protizakonitimi ukrepi, ki jih vlada odkriti napoveduje, objavljajo po svojih listih, da ima za te svoje ukrepe celo najvišje odobrenje, izjavljajo parlamentarni predstavniki parlamentarne večine, da niti malo ne izpreminjajo stališča, ki so ga njihove stranke že zavzele v obrambo ljudskih pravic, in da bodo z isto dolžnostjo na kakršenkoli način nadaljevali kljub vsem ukrepom započeto borbo za zmago ustavne ljudske volje. Stranke parlamentarne večnosti in parlamentarnosti in spoštovanje ne računajo s polnim zaupanjem, da bodo visoki zastopniki uprave v naši državi izvršili dolžnost tudi pri tej priliki in da ne bodo dopustili nameravane falzificiranja ljudske volje.

V imenu svojih strank se zastopniki strank parlamentarne večine najodločnejše izjavljamo proti temu, da je prišlo v lasti tuje faktorje v naše notranje razmere, in proti temu, da se ustvarjajo kakršnekoli reakcionarne zveze z namenom, da se pod zidom obrambe boljševiške nevarnosti duši svoboda v naši državi. Protestirajoč najodločnejše proti rušenju ugleda naše države v inozemstvu z objavljanjem nekakšne boljševiške nevarnosti v naši državi izjavljajo vodje parlamentarne večine, da je nesramno roganje resnici na škodo ugleda naše države trditi, da bi bila katerakoli od parlamentarnih strank boljševiška ali leglo ali orožje boljševizma in da je cilj takšne akcije obramba države, radi katere gre režim celo tako daleč, da ustvarja zveze z reakcionarnimi vladami v inozemstvu, preračunano samo na to, da se izogne za vsako ceno odgovornosti za korupcijo, ki tako težko pada na najbolj ugledne zastopnike današnjega režima. Vendar v tem današnja vlada ne more in ne sme uspeti. Stranke parlamentarne večine bodo storile vse, kar je mogoče in potrebno, da bo 8. februarja 1925 suverena ljudska volja prišla do svojega izraza tako, da se za vedno onemogoči tak režim korupcije in brezakonitosti in da se bo končno pri nas spoštovala prava parlamentarna vladavina, ki bo v duhu socialne pravičnosti in popolne narodne ravnopravnosti in z narodnim sporazumom Srbov, Hrvatov in Slovencev rešila vsa notranja vprašanja in da bo naša zunanja politika postala v resničnem skladu z ljudsko demokracijo prosvetljenega zapada.

Vprašanje na P.P. vlado.

Druga resolucija, ki jo je sprejel na svoji seji opozicijski blok je sestavljena kot vprašanje na vlado in se glasi:

V zadnjem času je naša vlada v zunanji politiki zašla na pogrešena pota. Kot predstavniki parlamenta in večine ljudstva smatramo za svojo dolžnost, da zahtevamo od vlade, ki nam je protustavno usiljena, da se odkrito izjavi o izpremembah, ki jih izvršuje o zunanji politiki in o obveznostih, ki jih sprejema nase. Vlada, ki ni prišla do uprave države niti po zaupanju ljudstva, niti po zaupanju parlamenta, ni usposobljena, da izpreminja mednarodni položaj, ki ga zavzema naša država, in da sprejema nove obveznosti. Če pa jih že sprejema nase, ne sme tega delati tajno in brez kontrole.

Vendar pa se objavlja oficijozno, da se dela tako eno kakor drugo. Tako se poroča, da je na poslednjem sestanku v Rimu prišlo z Italijo do popolnega sporazuma v vprašanjih. Ne poroča se pa, katera so vprašanja, v katerih je dosežen sporazum. Ali se ta sporazum tiče razmejitev med nami in Italijo ali pa končno — kakor se upravičeno domneva — notranje politike v naši državi? Naše ljudstvo je v velikih skrbih

radi teh tajnosti, ker je sedanje vodstvo naše zunanje politike vedno pokazalo veliko slabost v obrambi naših interesov, kadar je šlo za kak sporazum z Italijo.

Tudi se poroča o formiranju neke skupne protiboljševiške fronte, specialno med nami, Bolgarijo in Romunijo. Ne vemo pa, niti se to kje pove, v kaki formi in v čem naj bi ta fronta obstajala. Ali se misli na medsebojno osiguranje reakcionarnih režimov ali na vojaško akcijo proti Rusiji, in zakaj se tukaj nekaj dela brez našega zaveznika, Čehoslovaške republike?

S polno pravico zahtevamo torej, da vlada takoj in popolnoma odkrito odgovori na sledeča vprašanja:

1. Na kaj se nanaša vladni sporazum z Italijo? Koliko je vlada oškodovala naše interese?

100 milijonov za invalide.

Pred tedni smo čitali v listih vladnih strank, da je ministrski svet odobril kredit 100 milijonov dinarjev za podporo invalidov, katere se morajo izplačati za božič, na vsak način pa do novega leta. Minil je letošnji božič in imamo konec leta. Toda podpora invalidi se nimajo. Kljub temu pa se ne more vladi očitati, da ni držala besede, kajti božičev bo še dosti!

Brzojavna želja.

»Jutro« je 24. t. m. prineslo vest o Pašićevi brzojavki dr. Ravniharju, v kateri izraža željo, da bi ljubljanski radikalni stopili v nacionalni blok in podprli kandidato demokratskega kandidata dr. Mohoriča. Kakor izvem, je prineslo »Jutro« vest o brzojavki veliko poprej, predno je dospela brzojavka v roke dr. Ravniharja. Iz tega se da sklepati, kdo je pravi povzročitelj brzojavke. — O vtisu brzojavke pa izvem iz vrst ljubljanskih radikalov to, da želja še ni nikakoli direktiva ali zahteva.

Boljševiška »nevarnost« pri nas in danes. — Pri nas se je med ljudstvo vrgel slogan za volitve o boljševiški »nevarnosti«. Gotovo časopisje krči dan za dnem o tej kugi, ki grozi uničiti državo. Pred meseci ni bilo te neumnosti, vsaj takratni P. P. režim je tako zagovarjal, vse je bilo odpravljeno. Naši komunisti so postali takorekoč že državotvorni, tako da naših jugoslovanskih demokratov ni prav nič več zadrževali s komunisti pakte pri običajnih volitvah v Sloveniji. Istotako je bilo z radičevci, katere je režimsko časopisje že naravnost obojevalo, ker so »pokazali Radiću hrbet. Radića pa so označili kot komedijanta in glumača, kateremu so pokazali vrata v Angliji, Rusiji in v Avstriji, kjer ga ni nihče upošteval. — In zopet čez noč je postalo v očeh P. P. režima drugače. Komu-

2. Koliko je resnice na tem, da je dogovorjena nekaka razdelitev sfer v Albaniji, kar znači, da se je Italija usidrala na Balkanu, s čimer se ogroža mir v naši državi?

3. S kakšno namero se dela na ustvarjanju zveze reakcionarnih vlad na Balkanu? Katere obveznosti je naša vlada sprejela napram bolgarski vladi? Ali se država morda ni obvezala, da vzdrži protiljudski režim v Bolgariji?

4. Kako vlada konkretno zamišlja protiboljševiški blok? Kako daleč bo šla nova akcija proti Rusiji? Ali ne obstoji morebiten boj, da diplomatski boj, ki se pojavlja ne privede do oborožene akcije, v kateri bi bila vpletena tudi naša država?

Ljuba Davidović, dr. Korošec, Predavec, dr. Halidbeg Hrasnica.

Cankov v Beogradu.

Pretekli teden je obiskal bolgarski ministrski predsednik Cankov našega zunanjega ministra dr. Ninčiča v Beogradu. Cankov je bil zelo slabo sprejet od jugoslovanske javnosti. Na beografskem kolodvoru ga je celo pri prihodu izžvižgala srbska mladina. Po uradnih vesteh sestanek med Cankovom in Ninčičem ni dovedel do nobenih zaključkov. Pomočnik ministra za zunanje zadeve Jovo Marković je o sestanku izjavil: Stvarno se ni ničesar zaključilo. Bilo je bolj akademsko razgovorjanje o potrebi enotne akcije proti komunistom, kakor tudi, da se pripravi pot k zblizanju obeh sosednih držav. Seveda bo pa do zblizanja prišlo šele takrat, ko se spravijo z dnevnega reda vsa vprašanja, ki še danes onemogočujejo harmonične odnose med Bolgarsko in Jugoslavijo. Na sestanku se je govorilo tudi o gospodarskih vprašanjih. Zapisnik o sestanku ni bil sestavljen.

Kakor se poroča iz Beograda, je dr. Ninčič nagovarjal Cankova, da bolgarska vlada potom makedonskojužnih vpliva na Bolgare v Južni Srbiji, da glasujejo za radikale. Dr. Ninčič je utemeljeval svojo željo s tem, da v slučaju radikalnega poraza pri volitvah pridejo do vlade demokrati. Davidovičev režim pa bi ne bil prijazen dosedanjim bolgarski vladni in bi podpiral skupine, ki so danes neprijazne napram Cankovi vladi in makedonskojužnim.

Beograjske vesti se nam zde neresnične, ker si ne moremo misliti, da bi jugoslovanski minister iskal politične vezi z makedonskimi roparskimi bandami. Veliko bolj je verjetno, da je bil med Cankovom in Ninčičem sklenjen tajen dogovor, ki je naperjen v Bolgarski proti komunistom in v Jugoslaviji, ker komunistov ni proti HRSS. Če se tudi uradno dementira vsak zaključek o sestanku, je malo verjetno, da je prišel Cankov v Beograd samo zato, da se udeleži banketa, ki mu ga je prigledila naša vlada...

HRSS razpuščena.

Volilna vlada PP je sklenila, da razpusti Radičevu HRSS z motivacijo, da

je kot članica kmetijske internacionale v Moskvi prav tako nemogoča po zakonu o zaščiti države kot komunistična stranka. Vzrok za razpust HRSS ni nov in se je o tem po radikalnem in samostojno-demokratskem časopisju pisalo že mesec. Seveda, če je pa ta vzrok utemeljen in razpust HRSS umesten, je drugo vprašanje.

Ponovno smo že o Radiću povedali svoje mnenje. Brez dvoma je Radičeva vratolomna, nedosledna in demagoška politika nesreča za hrvatski narod in Jugoslavijo. Kot je to res, je pa tudi res, da Radičev vpliv lahko onemogoči edino ljudstvo, ki mu je dalo moč vpliva. Če stojimo na stališču demokracije, ne moremo zagovarjati, da se ljudstvu nasilno odvzame zastopnike, ki so dobili svoj mandat z ogromno večino naroda. In tak mandat je dobil Radić. Pri zadnjih volitvah mu je hrvatsko ljudstvo oddalo 474 tisoč glasov. Po volilnem rezultatu je Radić resnični predstavitelj hrvatskega naroda.

Radić se je posluževal abstinence pri svoji politični taktiki. Radić ni hotel v Beograd. Vsi v državi se pa zavedamo, da je v interesu našega obstoja, da se izravnajo difference med Hrvati in Srbi in da se mora pridobiti Radića za pozitivno delo.

Bivši Davidovičevi vladi se je že skoraj posrečilo, da je hrvatske poslance zblizala z Beogradom. Zalibog se v tem pogledu niso dosegli taki uspehi kot bi se morali. Vendar priznati se mora, da je bila Davidovičeva metoda pravilna in bi tudi popolnoma uspeša, če bi ne prišel na površje z intrigami PP režim. Davidović je hotel pridobiti Radića in Hrvatce z lepa.

Sedanji volilni režim pa niti ne poskuša pridobiti Hrvatce za Beograd. Sedanji režim hoče Hrvatce ukloniti — s silo. Eden tak nasilni akt bi naj bil tudi razpust HRSS. Smatramo, da je ta način vladnega nastopa na Hrvatskem v državnem interesu skrajno kvaren in bo tudi neuspešen. Hrvatski narod se bo vrglo v še hujši ekstrem. Mržnja ter sovraštvo med Beogradom in Zagrebom se bo večalo, mesto da bi se ublažilo.

Dr. Jean-Marie Musy.

Švicarski parlament je za leto 1925 izvolil novega predsednika Švicarske republike dr. Musyja, ki je po narodnosti Francoz in je bil dosedaj predsednikov namestnik ni minister financ.

ALBANIJA.

Po časopisnih vesteh zmagojuje vstaja pod vodstvom Ahmed beg Zoguja na celi črti in se je Fan Nollieva vlada že morala umakniti iz Tirane. Albanski ministrski predsednik je izjavil sotrudniku »Giornale d'Italia« to-le: »Mi imamo absolutno sigurne dokaze, da podpira službena Jugoslavija ustaše. Velik del ujetih ustašev je Srbov in Rusov od bivše wranglove vojske. Albanija noče, da postane jugoslovanska pokrajina. Mi se borimo za našo neodvisnost. — Jugoslovanska vlada je z vojaštvom zasedla albansko mejo, da se izogne očitkom, da je sploh mogoča zveza med jugoslovanskimi in albanskimi ozemljem. — Italija izrablja meščansko vojno v Albaniji na ta način, da hoče pod krinko jadranskega ravnovesja zasedati Valono

Italija.

Mussolini z obljubo o novem volilnem redu ni mogel odvrniti pozornosti italijanske politične javnosti od afer, ki izpodjedajo tla fašistični stranki. Bivši

šef tiskovnega urada Rossi obdoljuje v posebnem memorandumu Mussolinija, da so fašistovske tolpe na njegov poziv izvršile razne zločine v državi. Mussolini je odgovoren tudi za umor Matteottija. — Poslanec Finzi je pred sodiščem potrdil, da je obstajala fašistovska »čeka«, ki je izvrševala politične umore. Zločinska tolpa je bila ustanovljena v stanovanju Mussolinijevega sina in pri navzočnosti de Bona, ki je bil takrat še šef javne varnosti in poveljnik fašistovske milice.

ANGLIJA.

Angleška vlada je povabila zastopnike svojih dominijonov na konferenco, ki bi se vršila začetkom marca prihodnjega leta. V povabilu sporoča angleška vlada dominijonoma, da se bo junija vršila razorožitvena konferenca zveze narodov. Predno pa zavzame angleška vlada svoje končno stališče k razorožitvi mora preje zvedeti za mnenje svojih dominijonov. Zakaj gre pri celi zadevi je znano. Ugotovi se naj, če in kako daleč podpira Anglija sklepe zveze narodov s svojo oboroženo silo, oziroma v kakšni meri naj bi nudila Anglija zvezi narodov svojo pomoč. Do sedaj se še angleška vlada ni odločila, če bi se lahko zvezi narodov obvezala za vojaško pomoč. — Anglija je dobila povabilo, da se priključi evropskemu jeklenemu trstu, za katerega se je že izrekla belgijska in italijanska industrija.

Zedinjene države ameriške.

Brezposelni so priredili v vseh večjih mestih Zedinjenih držav demonstrativne shode in obhode. V New-Yorku so demonstracije potekle mirno, dočim se iz raznih mest poroča, da je prišlo do krvavih spopadov med policijo in demonstranti. — Demonstracije brezposelnih so prve v zadnjih dveh letih in kažejo resno nevarnost, ki grozi delavstvu vsled industrijske krize v Zedinjenih državah.

Demokracija.

Član za dnem čitamo ta izraz v nem časopisu, vporablja ga vsi novniki na javnih shodih in nešteto zlorablja razni demagogi. Kljub temu opazimo da pojem demokracije še ni dovolj jasen širši plastem ljudstva, niti naši povprečni in celo boljši inteligenci. Vzroki so pomanjkljiva izobrazba in obče nezanimanje za pojave javnega življenja. In vendar ni kmalu najti političnega izraza, ki bi imel v svojem bistvu in praktičnem pomenu tako važen in odločilen pomen v vseh vprašanih javnega in zasebnega življenja.

Kaj pa je demokracija? Že sam pogled na sestavo in izvor izraza nam pove jasno in lapidarno že tudi njeno bistvo in vsebino.

Beseda »demokracija« je starogrška zloženka obstoječa iz besede: »demos« = ljudstvo (narod) in »kratos« = moč, oblast, vlada. Izraz »demokracija« pomeni torej samovlado ljudstva oziroma »rodo, to se pravi, da vsa oblast in vladanje izvirata iz ljudstva samega, da je narod sam nosilec neomejene državne moči in oblasti. Podlaga demokracije je torej načelo ljudske suverenitete, to se pravi, da ljudstvo samo odloča o vseh važnih državnih zadevah. Logični pridobitki dosledno izvajane demokracije sta svoboda in enakost vseh državljanov pred zakonom, — dragoceni pridobitki, ki jih je velika francoska revolucija uveljavila s krvavim povdorkom med narodi in državami tlatrne reakcionarne in še naprej srednjeveške Evrope. Z dosledno izvedbo demokracije pa še le pridejo vse sile naroda do svobodnega razmaha; vsi so enako poklicani k skupnemu javnemu delu za narod in državo. Vsi člani naroda imajo vsled tega enak interes na državnih institucijah in javnem življenju.

Da je pa dejanski možno izvesti demokracijo v najčistejši obliki in obenem preprečiti vse izrastke in zlorabe, sta predpogoji vsaki demokraciji visoka kulturna stopnja naroda in discipliniranost ljudstva. Le tak narod se zaveda svoje vrednosti, veljave in moči. Na teh moralnih vrednotah temeljita tudi ponos in samozavest kulturno visokostojnih narodov. Narod brez teh moralnih dobrin ne more nikdar uveljaviti iz lastne moči tudi najpomembnejše demokracije in postane žrtev absolutističnih despotov ali še slabše anarhije in revolucionarnih katastrof.

V praktičnem življenju se pojavlja demokracija v demokratični uredbi države in njenih naprav, to je v njeni demokratični vladavini. Ustava, uprava, zakonodajna, izvršilna in sodna oblast so v demokratični državi izvor in posledica ljudske suverenosti. Narod v demokratični državi izvaja te svoje suverene funkcije posredno ali nepo-

sredno; posredno potom svojega voljenega zastopstva (parlamenta) in vlade, neposredno v redkejših slučajih, potom referendumu ali ljudskega glasovanja (nekak plebiscit), kakor n. pr. v Švici.

Svoje zastopnike v parlament kot vidno reprezentanco ljudske suverenosti si voli svobodni narod v svobodnih volitvah. Svetost volitev je v kulturnih državah nedotakljiva; narod, ki dopušča, da se ta njegova najvišja suverena pravica nasilno gazi, dokazuje suženjsko mišljenje in kulturno stopnjo, ki je neprimerno bližja barbarstvu nego civilizaciji. Način, kako se v kaki državi izvajajo volitve, nudi zunanjemu svetu dokaz o moralni kakovosti vladnih predstavnikov ter kulturni in politični zrelosti naroda. Od tega pa zavisi ugled naroda in države, kredit v inozemstvu in nebroj važnih pojavov gospodarskega značaja.

Od ljudstva izvoljeni parlament sklepa v imenu ljudske suverenosti zakone ali postave. Vlada, ki se sestavlja iz ljudskih poslancev, mora te zakone izvrševati in nad njimi čuvati potom svojih upravnih ter izvršilnih organov in potom sodnih oblasti. Tako se vstvarja, jo ter izvršujejo zakoni v imenu ljudstva in za ljudstvo, to je, ljudstvo se vlada samo in si postavlja posredno svoje sodnike samo.

Eden glavnih zahtevkov zdrave demokracije je dobra uprava. Od kakovosti uprave je čisto odvisno vse. Največje hibe in pogoške slabe ustave se dajo z dobro upravo čisto zelo ublažiti. Nasprotno pa zamore slaba ali celo koruptna uprava treščiti državo v prepad kljub najboljši ustavi. Zato je v izogib takim nevarnostim vedno umestno, da že ustava sama omogoča širokogrudno samoupravo posameznih pokrajin po lokalnih potrebah. Na ta način se vrši lažje kontrola nad voditelji centralne uprave ter odtegne njihovemu delokrogu odločevanje glede pokrajinskih potreb; skratka, korupcija z vsemi slabimi posledicami sta znatno otežkočeni. Iz teh vidikov je zahtevek glede širokih samouprav z lastno zakonodajo glede zadev, ki niso vsem skupne, naravnost državna potreba.

Preostane še vprašanje glede oblike demokratične vladavine in njenega vrhovnega predstavitelja. V glavnem razločujemo dve glavni obliki: monarhijo s kronanim, ponajveč dednim vladarjem (kralj, knez, car) na čelu in republiko z od ljudstva voljenim državnim predsednikom. Glede obeh državnih oblik obstojajo najrazličnejša naziranja in se vrše tudi po raznih državah ljudi in kravi boji za uveljavljanje ene ali druge oblike vladavine; žal, da se navadno ne vrše ti boji v interesu stvari same, marveč bolj v doseg različnih temnih in sebičnih namenov. Tudi v tem vprašanju bi se lahko povdarjalo, da je dobra in

poštena uprava vse, forma ali celo samo prazen naslov vladavine pa vsaj toliko časa, dokler ni med širokimi plastmi naroda solidne politične zavesti, bolj sekundarnega pomena. Lahko pa se trdi, da je čisto gotovo boljše dobro urejena monarhija, nego zanikerna vladna talmi-republika. Samo primer republikanske vladane velokobritanske monarhije in anarhistično razdrapane južno-ameriške republike dokazuje dovolj, da je treba to vprašanje presojati z vsjo prevdarnostjo in resnostjo. Na lastne oči pa opazimo vsak dan, da se s temi vprašanji uganja prav grdo in brezvestno demagoštvo, preje v škodo, nego v korist stvari. Saj demokracija ne temelji na

formah, marveč v zdravem in realnem jedru!

Končno omenimo še tri najhujše sovražnike zdrave demokracije. Ti so: 1. ljudska nezavednost in brezbriznost, — 2. pogubno delo vladohlepnih avtokratov (samostilnikov), — 3. brezvestno početje raznih demagogov, hujšakačev in špekulantov.

Prvoimenovanega sovražnika bomo premagali z razširjevanjem politične izobrazbe naroda ter vzbujanjem njegove samozvesti. Drugemu in tretjemu sovražniku pa je treba napovedati brezobziren in neizprosni boj do uničenja. S tem bomo vsi najbolje služili visoki ideji prave demokracije.

Državnim nameščencem za Novo leto.

Takega božiča kakor letos državni uslužbenci še nismo imeli. Če je že vseh šest let primanjkovalo najpotrebnejše obleke, če smo se in se še potikamo po starih železniških vagonih in razdrapanih barakah in poleg vsega tega ciganškega življenja še skrajno poniževanje, za golo skromno preživljanje družine je umazana plača, ki jo dobivamo za pošteno in vestno delo, le še nekako zadostala. Letošnjo zimo pa že zopet pričinja trkati na vrata pravi glad, ki ga poznamo iz medvojnege časa. Nič obleke, nič kuriva, stanovanja po kletih, podstrešjih, vagonih, razpadajočih barakah — — — sedaj pa še glad in — pri tistih srečnih, ki imajo vsaj deloma človeka vredno stanovanje — silna skrb, kako bodo plačevali stanarino v zlati pariteti, ko vendar znašajo njihovi prejemki komaj tretjino zlate valute.

In ta državni trpin, kateremu manjka vse najpotrebnejše za življenje, ta revež je moral dati upraviteljem svojega delodajalca proti svoji volji posojilo. Vlada, ki razsiplje z državnim, to je s celokupnim narodovim premoženjem na vse mogoče načine, je državnim uslužbencem kratkoma pritrkala zakonito plačo pod pretezo, da država nima denarja! Kaj bi se zgodilo podjetniku-tovarnarju, ki bi si kratkoma vzel pri svojih delavcih posojilo? ... Državnim nameščencem sedanjih predstavnikov države zato ne vrnejo nasilnega brezobrestnega posojila, da morejo s tem denarjem zase in svoje pomagace vršiti volilno agitacijo. Od časa do časa se še celo ponorčujejo iz svojih beraških upnikov, časopisi jim pridno poma-

gajo, v srcih zatiranih pa se nabira gnjev. In nič čudnega ni, da marsikaj manj izobražen trpin neopravičeno proklinja državo kot tako, namesto da bi se njegova pravična jeza obrnila proti brezvestnim voditeljem in predstavnikom povsem nedolžne države. Vladni zastopniki so tisti, ki na vse mogoče načine tirajo delavstvo vseh vrst, zlasti pa še državne nameščence, ki se žal še niso mogli otresti starih predsodkov, v obup in malodušje. Prišlo je tako daleč, da se že ne upajo več prositi tega, kar jim pripada po zakonu, nikari, da bi svojo pravico kategorično zahtevali. In to razpoloženje izrabljajo različni plačani demagogi iz lastnih vrst ter slepe nerazsodne tovariše z lažljivimi obljubami. Marsikdo se jih oklene v svojem zadnjem upu, namesto da bi le malo pomislil, kaj bi bilo za vse državne trpine edino potrebno in koristno. Ko se bo pa tak nesrečni zbudil iz svojih težkih sanj, bo mogoče že vse zamujeno, ali vsaj pokvarjeno. — — —

Napočilo je novo leto ...

Res nam ne obeta nič dobrega, ali eno, edino upanje in tolažbo nam prinaša, tolažbo in upanje, da nam je dana možnost 8. februarja z drugimi trpini vred odločiti o naši nadaljnji usodi.

Kdor je torej zadovoljen s tretjino plače od tega, kar faktično pošteno zasluži, kdor je zadovoljen s tem, da si nakopava po vlažnih, zadulih kletih bolezen, kdor se počuti dobro v barakah, skozi katere žvižga strupena burja, kdor hoče plačevati svoje stanovanje v zlati valuti, kdor je zadovoljen, s tem, da se mu posili pridružuje plača, ki

Brat Jožef Kotek,

češki narodnosocijalistični urednik, žrtav avstrijskega nasilja.

Dne 23. decembra 1914 je bil na dvorišču vojaške kaznilnice v Moravski Ostravi ustreljen Jožef Kotek iz Prostějova radi političnih člankov, ki jih je objavil v narodnosocijalističnem organu. Mož, ki se je zavedal svojega čina, se niti pred sodiščem ni izgovarjal marveč je na vprašanje, kaj da misli pod klinom med Nemčijo in Madžarsko, odločno in junaško odgovoril: Svobodno češko državo. Padel je brat Jožef Kotek kot ena prvih žrtev za svobodo češkega naroda, zvest ideji in načelom narodnega socijalizma.

Izšel je iz šole brata Vaclava Klofača, bil je revolucionar, ki jih je v predvojni dobi toliko vzgojila antimilitaristična propaganda češke narodne socijalistične mladine pod vodstvom bratov Špatnega in Pulpana. Ob desetletnici Kotkove mučeniške smrti se ga s pieteto spominja vsa češka, zlasti socijalistična javnost. Mi se ji pridružujemo s klicem: Slava mu!

Črtomir Zorec:

V noči.

Z blazno hitrostjo je drvel vlak skozi črno noč. Rdeči šopi žarečih isker so bruhali iz stroja, padali na premraženo zemljo in umirali na njej. Ropotali so mostovi, škripala kolesa in pokale zmraznjene tračnice. Vlak pa je brzel neutrudno naprej skozi strahotno noč.

V zapuščenem oddelku tretjega razreda, brez luči in topline, je sedel mlad človek, zavrt v črn plašč. Upale oči brez bleksa so se mu izgubile skozi zamrzo okno, stmel je v visoki, predaljni vsemir, utehe cilji. Izsušena lica so mu drgetala v hrepenenju po nečem neznanem, bledi ustni je krčevito stiskal. Oči so mu zažarele v motnem sijaju, s trudno roko je pogladil ledene rože na oknu. S težko je dvignil svoje od žalosti zlomljeno telo, še težje odprl primrznelo okno. Mrzla noč mu je planila v obraz, vzvalovila mu potne lase.

Še močnejši so bili goreči šopi isker, še hitrejšje je drvel vlak skozi črno. Reška burja je brila čez turobno pokrajino in se spajala z blazno ropotajočim drvenjem pošastnega stroja in železnih vozov.

Mladi človek v mrzlem oddelku se je naslonil ob okenski okvir in tiho še

petal nezmani sili svojo veliko izpoved, prošnjo:

»Ti, ki določaš zvezdam pot, ki zemljo prepeljavaš po vsemiru, ki mavrici daš barve, ki cvetkam in črvičem daš življenje, ki misli vseh ljudi imaš v rokah, ki bilki drobni daš vzbrsteti, ki oceanom ukazuješ, da v globinah svojih ohranjujejo kali življenja, ki si sredina krožnih poti vseh ozvezdij, ki so začetek, konec vsega! Pomagaj mi v teh težkih urah, zadnjih letos, ko usmerjam svoj korak v novo leto! Kreniti hočem z razbrzdane poti velikih mest, s poti zabod in grehot, iz hinavstva polnih mestnih ulic, izmed mrazotnih in neusmiljenih zidov v novo in široko cesto, še neizhojeno in malokomu znano, v novo življenje, čisto in svobodno. Povej, vsevišnji, ki drobno ptičko vjameš, ko se ji drobna vejica odlomi pod nožicami, me boš li vodil na strmi poti v novo, belo cesto, leto in življenje?«

Še močnejše je zabučal veter, še večji šopi ognja so sikali mimo okna, kakor na krilih netopirja je blaznel vlak skozi noč. Na nebu pa je zasijala zvezda, lepša in svetlejša kot vsa solca, bolj blesteča kot Jutranjica, bolj žareča kot Večernica, jasnejša kot Severnica.

Mladi človek ob oknu je vztrepetal, sanjave oči so se hvaležno uprle v ne-

bo, v radostnem blesku so mu zasijale ob pogledu na zvezdo nade, upanja in bližnje sreče. V nove zarje mu je zahrepenelo bolno srce, ustni pa sta šepetali hvalnico za zvezdo — poslanko — vodnico.

Brzina vlaka je pričela ponehavati, isker ni bilo več, vlak se je ustavil na mali, nerazsvetljeni postajici pod zasneženimi gorami.

Mladi človek je izstopil in prišel stopati po strmi gozdni poti navzgor. Pot mu je osvetljevala sneg, moč in vztrajnost pa mu je vlivala edina zvezda na visokem. — Strma, prestrma je bila pot in široka debela so bila zavita v pošastne sence. Zivali na nočnem lovu so mu prerezavale pot, velika uharica mu je splavala nad glavo in njen frtajoči šepet ga je dirnil, da je pogledal kvišku. In glej! Čim višje je prihajal, tem več svetlih luči je migljalo na jasnem nebu. Otožnost mu je zginita z obraza, hitreje je stopil, močnejše vdihaval z ozo- nom prepojeni gozdni vzduh.

Drevje je postajalo redkejšje, grmičevje je prevladovalo in naenkrat je bil mladi človek na širni snežni planoti. Nočno nebo pa je bilo na gosto posejano z drobnimi mežikajočimi zvezdicami.

Na robu snežene poljane se je dvigal strm, skalnat vrh. Srce je upadlo mlademu človeku ob pogledu nanj, zvezd-

nato nebo pa mu je vilo poguma v žile, vztrajnosti v kosti in nastopil je težavno pot. Večkrat je omagoval, toda premagal se je, ker do jutra mora biti na vrhu, da pozdravi zarjo solca.

Zvezde so pričele ugašati, temina neba je bleдела, zora danice se je napovedovala. Sneg je postajal rožnat.

Še malo napora, par prijemov in na ledeneli, škribinasti vrh je stopil mladi človek, trdno je stal v besnečem vetru, utrujen od težavne poti. Pomel si je oči in se ozrl na vzhod in čudovito prebujenje dneva se je razkrivalo pred njim. Rumenočrni sviti so planili od iztoka. Gorski vrhunci so goreli v oranžnem ognju, nebo se je rdečilo in prosjele megle ne koprene, dvigajoče se iz nižave, so se talile v svitu zarje. Snežni kristali so slepili in mrgoleli pred očmi.

Takrat se je dvignilo izza ozorja veliko zlato solnce, njegovi žarki so se prisesali k zemlji, priželi k skalam in objeli mladega človeka, ki je od neodoljivega hrepenenja k svetlobi razkrill roki in zadržetal od velike radosti. Silen se je zdel sam sebi, da bi prevrnil goro in zdrav kot še nikoli. Ponosno mu je plula nova kri po žilah, nova, sveža duša se je vselila vanj in zdelo se mu je, ko da mu solnce samo kliče:

»Srečno novo leto, novo življenje!«

mu je zagotovljena s kraljevim podpisom, ta bo s svojim glasom podprl valpote sedanjega režima.

Komur pa se stidi sedanj položaj delavca, bodisi že ročnega ali duševnega, ta se bo tudi s studom obrnil od tistih, ki so ga pahnili v tako bedo. Vsi ti, ki se tega zavedamo, in takih nas ni malo, bomo glasovali za moše, ki so se vedno potegovali za pravice malega človeka in za pravičnost v državi. To bi pa morali storiti vsi, prav vsi državni nameščenci brez izjeme.

Državni nameščenci! Zavedite se odločilne trenutka, ki ga prinaša letošnje novo leto!

Delavski pokret.

Tudi delavski pokret ima svojo letno bilanco in o tej izpregovorimo nekoliko besedi.

Bilanca delavskega pokreta zaznamuje v letu 1924. velik minus, tako velik, kot morda doslej še nikdar. Ogledamo si v čem obstoja ta minus. Rudarska stavka, ki se je za bednega rudarja tako nesrečno končala, je prinesla nesrečo vsemu delavstvu. Žrtve, ki so padale za časa rudarske stavke so velike. Na stotine jih je ostalo brez kruha, v največji bedi in na cesti. Na tisoče jih je odšlo iz domovine v tujino za srečo, za boljši kosček kruha. In na tisoče jih je ostalo, ki trpe glad, so goli in bosí in brez strehe. To so žrtve rudarske stavke, žrtve brezsrčnega kapitalizma. Velik je bil sam ta minus v letošnjem letu. In po rudarski stavki? Odpusti v vseh podjetjih, skrčenje obratov, poskusi znižanja mezd, stavke itd., vse in povsod samo minusi. Povsod samo nesreča za delavstvo. Spomnimo se odpustov pri Kranjski industrijski družbi, pri vojaškem arzenalu, v raznih večjih podjetjih, spomnimo se stavke steklarjev, vse samo zgrba v delavskem pokretu.

In če pogledamo drugo stran naše bilance, mar vidimo kak najmanjši plus. O ja, imamo nove pravilnike k zakonu o zaščiti delavcev, ki so pa ostali na papirju in so za nas mrtve postavke brez vsake koristi. Če še tako iščemo in razmišljamo, kaj bi še uvrstili pod rubriko plusa, ne dobimo ničesar takega, pač pa se naši minusi množe, če pogledamo vrste raznih strokovnih organizacij. Strokovna komisija, nekdanja ena odločujočih strokovnih organizacij je letos objavila svojo bilanco, ki izkazuje katastrofalni padec članstva. Poleg Strokovne komisije so imeli odločujočo besedo komunisti, ki so zavedli rudarje v stavko in izgubili potem vse svoje najboljše pozicije. Danes so člani te organizacije neorganizirani, ker je oblast povečala minus naše bilance s tem, da je strokovne organizacije komunistov razpustila. Tudi krščanski socijalisti so v svoji Jugoslovanski strokovni zvezi izgubili na članstvu in ker hočemo biti objektivni, recimo, da je tudi članstvo naše organizacije v sredi leta popustilo, da se pa koncem leta kaže izboljšanje. Skratka, delavski pokret izkazuje v tem letu največji minus v tem, da se delavstvo ogiblje strokovnih organizacij, namesto, da bi se jih v nesreči oklenilo in iskalo pri njih potrebne zaščite.

Ko smo navedli minuse delavskega pokreta, moramo poiskati tudi vzroke take bilance.

Da je delavstvo danes v takih obupnih razmerah je krivo dejstvo, da še po šestih letih vojne niso naše gospodarske prilike urejene. Mnogo krivde leži tudi na pohlepnosti pridobitnih krogov, katerim služi delavstvo v spekulativne svrhe; največja krivda pa leži na delavstvu samem, ki šest let po vojni ni znalo ugotoviti položaja, si ni znalo priboriti svoja prava in ni znalo od sebe odvreči jarem tlačanstva.

Bilanca delavskega pokreta v letu 1924, v šestem letu po vojni, je žalostna, tako žalostna, da si ne smemo želeli nikoli več take bilance. Noben gospodar si ne želi slabih bilanc in išče vedno načina, da si vsakoletne bilance zboljšuje. Delajmo tudi mi na to. Predvsem, kar moramo storiti je to, da se otresemo pogubonosnih delavskih agitatorjev raznih internacional, predvsem onih, ki so poglani rudarje v stavko in ki propagirajo nesrečno taktiko komunizma ter se oklenimo takih organizacij, ki nam dajejo garancijo za lepšo bodočnost delavskega razreda. Slovenski, jugoslovanski delavec mora biti na svoji zemlji svoj gospod in mora domače razmere urediti sam, brez tuje pomoči. Zato spada naš delavec edino le v Narodno - socijalno strokovno zvezo, ki edina pravilno razume težnje delavstva in ki edina gre zmerno pot naprej.

Bratje, pregledajte povsod bilanco dela v lastnem delokrogu in potem na podvojenem delu, da nam bo delo prihodnjega leta blagoslovljeno.

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo KOLINSKO ČIKORIJO, izvrsten pridatek za kavo.

Zanimivosti.

Izenačenje koledarja.

Različni datum je posebno po združiti Jugoslovane prav neprijetno vplival na družabno in gospodarsko življenje. Ze tako preveliko število praznikov je bilo pri nas podvojeno, ker so se praznovali katoliški in pravoslavni, eden za drugim. No sedaj bo tega konec in že letos bomo božič praznovali istodobno.

Glede razlike katoliškega in pravoslavnega koledarja malo pojasnila.

Solnčno leto traja 365 dni 5 ur 48 minut in 47 sekund, to je doba, ki jo rabi naša zemlja za pot okoli sonca. Ze stari narodi so poznali solnčno leto, niso ga pa poznali prav natančno. Prazniki posameznih bogov so se ravnali po nekaterih naravnih pojavih (krč in badnjak). V Rimu je radi napadnega štetja let nastala zmeda, radi tega je Julij Cezar l. 45. pr. Kr. naročil zvezdovedcem v Rimu, naj koledar uredijo. Res so istega leta začeli z novim koledarjem, ki se po Juliju Cezarju imenuje julijanski koledar, po njem se tudi imenuje mesec julij. Steli so leto na 365 dni in 6 ur vsako četrto, s štiri deljivo leto pa kot prestopno leto. Vzeli so torej 11 minut 13 sekund preveč. Ta julijanski koledar so sprejeli vsi krščanski narodi. Tekom stoletij se je ta diferenca 11. minut in 13 sekund vedno bolj in bolj kazala. Posebno je to vplivalo na velikonočni praznik, ki se ravna po mesecu in sicer sledi velikonočna nedelja vedno polni luni po 25. marecu. Ker se je pa tekoni stoletij habralo precej dni radi imenovane difference, ni bilo to več v skladu s prazniki; posebno Velika noč je prišla popolnoma z dnevnega reda.

Da se napravi končno tudi v koledarju red, je zapovedal papež Gregor XIII. naj se stari koledar popravi. Upoštevalo se je teh 11 min. in 13 sek. tako, da se v gotovih letih prestopen dan izpusti in sicer ob prehodu enega stoletja v drugo, če ni skupna svota stoletij s štiri deljiva. Obenem se izpusti tudi takoj 10 dni, tako da so pisali od 4. oktobra ob polnoči takoj 15. oktobra 1582. Tako se torej dnevi od 4. oktobra do 15. okt. 1582 niso nikoli šteli. Pravoslavna cerkev tega gregorijanskega koledarja ni sprejela, ni štela leta po starem naprej in bila za 10 dni zadaj. L. 1600 sta imela oba koledarja prestopno leto. V letih 1700, 1800 in 1800 smo mi prestopen dan izpustili, pravoslavni so ga pa šteli, tako da je danes razlika 13 dni.

Ze prvi par leti je pri nas neke Romi sija reformirala stari koledar na ta način, da je še bolj razeneno kot to letošnji gregorijanski koledar, upošteval difference 11 min. in 13 sek. in pri imenovanju štetju ugotovila malo napako tako, da pride na 3000 let difference 1 dneva. Za praktično življenje ta mala razlika nima pomena.

Kaj stane zgovornost.

Nek belgijski statistik je za šalo izračunal, koliko stane njegovo deželo parlamentarna zgovornost. Upošteval je vsak šum in vsak odmor v zbornici. Prišel je do zaključka, da stane vsaka seja zbornice na uro 7286 zlatih frankov, vsaka minuta 121 fran-

kov 43 centimov in vsaka sekunda nekaj nad 2 franka.

Na tej podlagi je dognal, da stanejo ob otvoritvi vsake seje predsednikove besede: »Gospoda, seja je otvorjena,« približno 5 frankov. En smeh v zbornici je ocenil na 60 frankov 50 cent. in »znak soglasja« mnogih klopeh stane 40 do 60 frankov. »Trajne vzmirljenosti« ni dobiti izpod 18 do 25 frankov. Nadalje je dognal, da je stalo pritrjevanje vladne stranke ob sklepu govora ministra železnice točno 65 frankov 45 cent. in da je triurna seja, v kateri so razpravljali trije nepomembni govorniki o precej brezpredmetni zadevi, veljala davkoplačevalce 23.679 frankov 50 cent.

Ob tem zgledu si naš jugoslovanski davkoplačevalec sedaj lahko sam izračuna ogromne seje, ki jih bo reprezentiral svojočasno v skupščini SHS — naš zgovorni gospod Radić!

Zanimiva statistika.

New York potrebuje vsakih 24 ur okroglo 1.250.000 kg kruha, 2.000.000 litrov mleka, 6.000.000 jajc. Če bi položil novce za 5 centov, katere zavozil prebivalstvo dnevno na električnih, visokotirnih, podzemnih železnicah, drugega poleg drugega, bi bil tak niz 90 milj. dolg. — V 24. urah govore 4.500.000 krat po telefonu, se poroči 205 parov, se rodi 400 otrok. Niso redki dnevi, ko newyorška železnica prepelje nad milijon potnikov. Po hotelih prenočuje dan za dnevom do 300.000 tujcev. To število nadkrili London za trikrat, Pariz pa čisto za šestkrat. V New Yorku je 15.000 hotelov, 20 od teh ima 20 ali več nadstropij s 1000 do 2200 sobami in skoro ravno toliko kopelini, kakor je to n. pr. v hotelu »Pennsylvania«, ki je največji na svetu. Kdor bi hotel obhoditi njegovih vseh 27 nadstropij in pogledati v vsako sobo, bi za to potreboval ves teden. — V gledališčih in drugih sličnih palačah se lahko obenem zabava milijon ljudi. — Prebivalstvo narasla v New-Yorku dnevno za okroglo 250 oseb.

Boj proti draginji pred 100 leti

Leta 1817. je izdala neka občina zapadne Švedske sledečo naredbo: Od danes naprej ne sme nikdo kupiti suknja inozemskega izvora. Kdor se temu ne pokori, pride pod kontrolo. Nikdo — brez vsake izjeme — ne sme uživati inozemskih pijač, naj si bo katerekoli vrste. — Vsakdo se mora solidno in priprosto oblačiti. Pri tem mora uporabljati domače suknjo in ceneje barve. — Prepovedano je o priliki ženitovanj, krstov in pogrebov razkošno gostiti se. Zadovoliti se je treba s štirimi jedmi. Vsak prestopok bo kaznovan z zlobo. Ker so naše žene večje tkalke, je treba skupno nabaviti ceno bombažno prejo, da se jim delo olajša. — No, pa naj kdo reče, če niso bili pred sto leti ljudje vse drugače pametni kot danes, ko — — — pa kaj bi govorili, saj nas nihče ne bi poslušal!

Tudi pri čulufafrih poznajo draginjo.

O tem ve poročati neki danski pisatelj, ki se je precej časa klatil med njimi. Kot

najsigurnejši znak draginje navaja, da se krč in gine pri njih množijo. Ker vzroki nikakor niso moralnega izvora, more biti temu kriva le okolnost, da stane dobra žena sedaj 10 volov. Cene so tako trdne, da proda marsikak oče hčer na obroke. Mož plača za ženo takoj, ko jo vzame, 1 vola, vsak teden pa po enega, dokler je ni izplačal. Če se kupec ne drži točno svojih obrov, mu oče hčer zopet odvzame. Samo tega poročevalca ne omenja, če vrne plačane obroke ali ne.

Nekaj o prebavljenosti jedi.

Najlažje prebavljiva je rastlinska hrana. Vzemimo, da jemo točno opoldne. Prebavili bi ob tri četrt na 2. banane, ob 2 popolnoma zrele hruške ali karfjole, ob 2.05 kuhane tomate (paradižnike), ob pol 3. fižol ali jabolka, ob tri četrt na 3. jagode, ob 3. kuhano kuretno (v juhi), ob 3.20 kuhano goveje meso, ob pol 4. kuhano ribo, baržolo ali kuhana jajca, ob 4. telečjo pečenko ali orehe, ob en četrt na 5. nasoljeno meso, ob pol 5. razne vrste zelja in vohrova, ob tri četrt na 5. svež kruh, ob 5.20 slanino. Iz tega se jasno vidi, kaj prenese, ali bolje, česa ne prenese bolen želodec. Živila, ki kaj »zaležejo«, so vedno težko prebavljiva; kuhane jedi so lažje prebavljive kakor pečene, puste bolj kot mastne.

Kako prav zasnuži nevesto?

(Velevažno za vse, ki imajo ta lep namen.)

Trenutek, v katerem vpraša mož deklico, če hoče postati njegova, je gotovo, če ne najvažnejši, pa vendar nadvse odločilen, ker je od njega pogosto odvisna usoda za vse življenje. Zato se ne sme delati takih korakov nepremišljeno, temveč je treba umetnost snubljenja dobro proučiti.

Iz načina, kako mož izrazi deklici svoj sklep, da si jo je zbral za življenjsko družico, se da v veliki meri sklepati na njegov karakter.

Impulziven ljubimec n. pr. bo deklo, ki si jo je zbral, privil na prsi, jo strastno poljubil ter šepetaje zatrjeval, da je sedaj njegova sladka ženka in da mu je nič na svetu ne more več iztrgati. Ta način je primeren pri mladih deklicah, ki imajo glavo še polno romantičnih sanj. Tudi pri starejših letnikih, ki imajo zopet nagnenje do ljubimskih pustolovščin, ta metoda navadno ne bo zgrešena.

Pa si pogledjmo poetični način snubitve! K temu je treba predvsem primernega okvirja: zapeljive mesečine, skritega kotička v vrtu, prilajane godbe iz dalje. Mladenič dotiplje ročico svoje miljenke in ji govori o ljubezni. Tako jo odvede po rožnih potih do odločilne točke, ko jo vpraša, če bi hotela z njim stanovati v gradu, ki si ga je sezidal v svojih sanjah. — Ta način je bil nekdaj kaj priljubljen; dandanes pa je ako nevar, ker so postala moderna dekleta silno nezaupljive napram vsaki poeziji in bi moral biti mož, ki bi skrival za tako zamaknjemim, vsega lepega polnim svetom svoje realne namene, že dober igralec, če bi hotel doseči popoln uspeh. Mlada deklica bo tudi sumila, da ima človek, ki zna tako lepo govoriti, na tem polju že lepo prakso za seboj.

Več uspeha ima danes resni trgovec, ki zaprosi deklico za njeno srce, kakor bi zahteval v trgovini par čevljev. Navadno povzame svojo namero po dobrem obedu. Izvoljenki prične pripovedovati, koliko zasluži, da ima že zagotovljeno stanovanje, da ga namerava ravno opremiti ter jo naposled vpraša, če ne bi hotela v njegovi hiši gospodinjiti.

Boječ snubec vrže pri priznanju svoje ljubezni takorekoč bombo. Hitro in z vso silo se znebi tega, česar se je že tako dolgo bal, kajti prepričan je, da tega iz strahopetnosti ne bo storil nikdar, če zamudi ugodno priliko, ki se mu ravno nudi.

Vobče se ne more priporočati pismeno snubljenje, ker to na ženo ne napravi nobenega vtisa in jo pripravi ob velik doživljaj.

Če si je zbral povprečni mož deklico za ženo, ji pove, da mu je angel, da jo obožuje nadvse in če ga vzame, bosta imela na zemlji nesaba. Nikdar ji ne pove, da je neslan človek, s katerim je težko izkajati, da čista nadvse dobro jed, da pa malo zasluži, da bo žena morala imeti Hiobovo potrpljenje ter z njim noč in dan deliti trud in skrb. Če ga kljub temu vzame za moža, da se bo skušal obnašati tako dobro, kakor se sploh more kot mož. — Tako odkrito snubiti bi bila seveda največja umetnost. Ali, koliko deklic bi na to reklo — da?

Smešnice.

Postrani zaslužek. Sodnik: »Da vendar ne morete že enkrat opustiti talvina! Saj veste, da pride vse na dan.« — Obtoženec: »Je pač zlo, gospod sodnik, ali takole mal postrani zaslužek mora dandanes vsakdo imeti!«

Moderni otroci. Pojdi, Peterček, greva v marionetno gledališče! — »Prav rad, tetka, če Vas ta stvar še kaj zanima.«

Po sodni razpravi. Obsojenec (bupano): »O, da ne bi bil rojen!« Sodni sluga: »Ja, dragi moj, sedaj je prepozno, to bi bili morali prej premisliti!«

Neotesanec. Potepuh (ki se je zaril v kopo sena, ko prikobaca k njemu tovariš): »No, lepa olika je to, da kar tako notri prideš! Ali ne znaš potrkati?«

Grda nehvaležnost. Zdravnik: »Nesramnost! Tri leta sem ga zastoj zdravil, ker je bil reven kot cerkvena miš. Sedaj pa, ko je prišel do denarja, je tako brezobziren, da je ozdravel!«

Milek: »Pomisli tetka, naša mačka je dobila pet mladičev, pa še vedeli nismo, da je omožen!«

Moderna obleka. Teta (na morskem obali, očita jo): »Kar umeli ne morem, kako se morate ve, dekleta, kazati gospodem tako slečene!« — Nečakinja: »Ali, tetka, če smo oblečene, smo še vse bolj slečene!«

Profesor pri vstopu v vlak: »Gospod sprevednik, preskrbite mi prosim en sedež!«

Sprevednik: »Kateri razred imate?«
Profesor: »Sesto B na prvi državni gimnaziji!«

Gojenka višje dekliske šole je napisala sledečo duhovitost: Na bregu jezera je sedelo lepo dekle in molzlo kravo, v vodni sinjini pa se je videla slika obratno.

Mali Francek je imel grdo navado, da se je vedno kremžil. Njegova teta mu je nekoč zagrozila, da ga bo bog kaznoval in da mu bo ostal obraz skremžen, če bo to še kdaj naredil.

»Torej je bog tebe že kaznoval radi tega?« jo vpraša Francek.

Mati: »Marica sedaj pojdeš spat, preje pa daj še en poljubček guvernantu.

Marica se joče in noče dati poljuba.

Mati: »Zakaj pa nočeš dušica moja?«
Marica: »Ker me bo udarila, papa ji je dal včeraj poljub, pa mu je takoj dala zaušnico.«

Katka je šla k vlakcu s katerim se je pripeljal njena stara mati. »Ali pa bo papa kaj vesel?« jo je vprašala. »Gotovo, še to nam je manjkalo, je rekel papa pri kosilu, se odreže Katka.

Za kratek čas.

Povej hitro,

koliko tehta 9 opek, če tehta ena opeka 1 kg in polovica opeke.

Pa se tole hitro povej:

Koliko zgubi klobučar, kateremu se je pripetilo sledeče: V trgovino pride tujec, si zbere klobuk za 400.— Din. ter ga plača s tisočakom. Klobučar, ki nima drobiža, pošlje menjal k sosedu ter odšteje kupcu 600.— Din. Ne mine 5 minut, že prisopihata debeli sosed, oštr in mesar s tisočakom v roki. »To pa ne gre kar tako, ti, jajčla dlaka! Sem mi daj takoj moj dobri denar, tale falzifikat pa si zatakni za svoj najlepši zajček!«

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica t. z. z. o. z.

v Mariboru, Frankopanova štev. 2

obrestuje vloge, tudi najmanjše, po 8-10% po dogovoru pa tudi višje.

Daje stalne blagovne kredite proti nizki obrestni meri od 6 do 10% za nakup blaga direktno pri trgovcih.

Odplačila blagovnih kreditov mesečno samo pri zadrugi.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim obiskovalcem in odjemalcem
gostilna in mesarija
Putrih,
Ljubljana, Dolenska cesta št. 6.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem krznarnica, in
izdelovalnica čepic
A. Kassig,
Ljubljana, Židovska ulica št. 7.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim kupovalcem, prodajalcem, prijateljem in znancem
Ivana Zorko,
Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 33.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem
modistka M. Horvat,
Ljubljana, Stari trg 21.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim gostom
gostilna »Prešernov hram«,
Marija Lekše,
Ljubljana, Rožna ulica št. 2.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim gostom gostilna in kavarna
»Central«, Ljubljana,
Sv. Petra nasip, poleg Zmajevga mostu.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim gostom
M. Dolničar, restavrtar
na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem
Anton Prime, mesar
Ljubljana, Stari trg št. 40.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim gostom
gostilna »Ražem«,
Ljubljana, Zabjak št. 3.

Srečno novo leto!
Alojzij Vrabec,
splošno kleparstvo.
Ljubljana, Dun. c. 52.

Srečno novo leto!
Ivan Pakiž, trgov. z
urami, zlatn. in srebr.
Ljubljana, Stari trg 20.

Srečno novo leto!
Trafika »Sever«,
Ljubljana, Selenb. ul.

Srečno novo leto!
Pekarna »Ivan Arbič«,
Ljubljana
Zvezdarska ul. 4.

Srečno novo leto!
želi trdka
Lovro Kveder
Ljubljana,
Poljanska cesta 19.

Srečno in veselo novo leto
želi
Anton Kane sinova,
drogerija, fotomanufaktura in parfumerija,
Ljubljana, Židovska ul. 1.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem
trafika »Praprotnik-Pugelj«,
Ljubljana, Selenburgova ulica 54.

Srečno novo leto
želi
L. Rot, krznarstvo.
Ljubljana, Gradišče 7.

Srečno novo leto
želi svojim gostom
gostilna »Novak«,
Sp. Šiška 300.

Srečno novo leto
želi pekarna
Avg. Paškulin
Novi Udmat 77

Srečno novo leto
želi gostilna
»pri Majarončku«
M. Gorjup, Ljubljana
Stara pot.

Srečno novo leto
želi M. Bivie,
trgovina in knjigovoz-
nica, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.

Srečno novo leto
želi svojim cenj. odjemalcem
Jakob Kavčič, parna pekarna,
Ljubljana, Gradišče 5.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim gostom
Fran in Franja Kavčič,
gostilna, Ljubljana, Privoz št. 4.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim gostom
Osvald Pengov,
trgovci in gostilničar
Ljubljana, Karlovska cesta 19.

Srečno in veselo novo leto
želi cenj. gostom
gostilna »Mali Triglav«,
Marija Kahne,
Sp. Šiška, poleg drž. kolodvora.

The Rex Co, Ljubljana
trgovina pisalnih strojev želi vsem
cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto.

Srečno novo leto
želita svojim cenjenim gostom
Jernej in Fanka Černe
hotel »Štrukelj«,
Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Srečno novo leto
želita svojim cenjenim gostom,
prijateljem in znancem
Iv. in R. Hercog
restavracija pri »Levu«, Ljubljana.

Srečno novo leto
želi vsem cenj. tovarišem in naročnikom
Tone Malgaj,
pleskar, sobo- in črkoslikar
Ljubljana, Kolodvorska ul. 6.

VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM NSS! Ponovno in nujno pozivamo vse one krajevne organizacije, ki nam še niso dopisale imena varuhov škrinj in to ne mudoma store. Pošljite nam takoj in brez odloga imena varuhov škrinj za svoj okraj in za bližnja volišča. Tovarishi! Čas je kratek, bodite točni in ne odlašajte.

Zborovanje ljubljanskih zaupnikov NSS se vrši v petek 2. januarja točno ob 8. uri zvečer v spodnjih strankinih prostorih Narodnega doma. Dnevni red zborovanja je: Naš nastop pri skupščinskih volitvah v Ljubljani. Pozivamo vse ljubljanske tovariše zaupnike in strankine funkcionarje, da se zborovanja zanesljivo in točno udeležijo.

Nova strankina organizacija. V nedeljo, dne 28. decembra se je vršil pri jako številni udeležbi ustanovni občni zbor krajevne organizacije v Logatecu. Odposlanec načelstva tov. Rupnik je v nad enournem govoru pojasnil pomen narodnega socializma z ozirom na naše notranje politične razmere in z ozirom na socialno zaščito našega domačega delavca. Govornik je žel vsestransko odobravanja. Izvolil se je novi odbor s tov. Šebenikom na čelu, ki nam jamči, da postane Logatec močna narodno-zavedna in socialistična trdnjava. Pri splošni debati se je nedvomno pokazalo, da delavstvo odobrava dosedanje taktiko stranke in da je konsolidacija naših razdrapanih razmer v državi mogoča le na podlagi narodno-socialističnega programa in da si želi izobraževalnega pokreta, ki ga druge socialistične in napredne stranke ne izvajajo. Novim bojevnikom želimo najboljših uspehov.

Narodno-socialistično zborovanje na Rakeku. V nedeljo 28. t. m. popoldne se je vršil na Rakeku v gostilniških prostorih g. Sevarja prav dobro obiskan sestanek NSS, kateremu je predsedoval tov. Podržaj. Na zborovanju je poročal strankin podnačelnik tov. R. Juvan, ki je v daljšem govoru ob-

razilil program naše stranke, pojasnil naše stališče do drugih političnih strank in raznih državnopravnih vprašanj. Tovarishi Sirelj je v poljudnih besedah dokazoval, da edino narodno-socialistična stranka pravilno zastopa težnje delovnega ljudstva in opozarjal na važnost mladinskih organizacij. Izvajanja obeh govornikov so bila sprejeta s splošnim odobravanjem, na kar se je razvila obširna debata, v katero je poseglo tudi več političnih nasprotnikov, ki so pa v splošnem popolnoma odobraval naše stališče. Zborovanje, ki je trajalo nad dve uri je pokazalo, da je za naš pokret vse-splošno zanimanje in razumevanje in da delovno ljudstvo uvideva, da je njega spas edino le v narodnem socializmu. V kratkem se vrši na Rakeku ustanovni občni zbor naše krajevne organizacije, ker je prijavilo svoj vstop v stranko že veliko število tovarišev.

Pokrajinska konferenca NSS v Celju se je vršila v petek na dan Sv. Stefana v hotelu »Balkan«. Navzoči so bili zastopniki krajevnih organizacij v volilnem okrožju Maribor-Celje. Tov. Brandner iz Maribora je poročal o prvi točki dnevnega reda »Naš nastop pri volitvah«, nakar so bile določene in odobrene kandidature za poedine volilne okraje. O tretji točki dnevnega reda »Predlogi glede ustanovitve pokrajinske organizacije« je poročal tov. Jošt. Na osnovi njegove poročila je bil sprejet sledeči sklep: »Najdalje tekom treh mesecev po končanih volitvah v narodno skupščino, se ima osnovati pokrajinska organizacija, obsegajoča kraje volilnega okrožja Maribor-Celje s sedežem v Mariboru. Vse priprave za ustanovni zbor izvrši strankino tajništvo v Mariboru.« — Pri debati o zadnji točki je treba omeniti govor tov. Prislana iz St. Pavla pri Preboldu, ki nam je govoril vsem iz srca, ker je povedal s priprostimi besedami, kako bi se moralo delati v narodno-socialistični stranki in je bil njegov govor prežet prave iskrene ljubezni do narodnega socializma.

Vsem podružnicam NSSZ. Prosimo vse podružnice, da nam vsaj do 10. januarja 1925. pošljejo vse obračune za leto 1924, da zamoremo zaključiti račune tekočega poslovnega leta. Blagajniki vseh podružnic naj to brezopojno izvrše. — Tajnike podružnic prosimo, da nam pošljejo letno poročilo o vseh sejah, sestankih itd., kar porabimo za sestavo našega pregleda v minulem poslovnem letu.

Trbovlje. V nedeljo 28. t. m. se je vršil pri nas sestanek članov podružnice Narodno-socialne strokovne zveze. Na sestanku je poročal o delavskem položaju strokovni tajnik br. Kravos iz Ljubljane. Rešile so se tudi nekatere društvene stvari. Sestanek je nadvse lepo uspel. Podružnica priredi 31. decembra t. l. v vseh prostorih gostilne Pravdič svoj Silvestrov večer, na katerega vabimo vse prijatelje in znance. Začetek ob 7. uri zvečer. Svira domača godba. Za smeh in zabavo bo preskrbljeno.

Podružnica NSSZ. v Zagorju, opozarja vse člane, da se vrši občni zbor NSSZ. v nedeljo, dne 11. januarja 1925 ob 8. uri popoldan v gostilni pri »Januc«. Dolžnost vseh članov NSSZ. je, da se vsak udeleži občnega zbora. Zavedajte se, da ste člani

»Kladivar« izide radi tehničnih zaprek še-le s prihodnjim številko »Nove Prave«.

Iz osrednjega tajništva NSM. — Ponovno opozarjamo vse naše organizacije na okoliščino glede statistike članstva in glede prispevkov za osrednji arhiv. Pripominjamo, da bomo v bodoče imenoma navedli one organizacije, ki ne bodo vršile svojih dolžnosti. To poslednje velja zlasti glede mesečnih poročil. Skrajni čas je, da se v tem oziru napravi red v slehernem »Bratstvu«. V januarju se razpošljejo okoliščine z ozirom na sklepe zadnje seje zastopstva NSM.

† Brat Franc Lasnik. V petek, 26. t. m. je umrl v Trbovljah član »Bratstva«, rudar br. Franc Lasnik. Podlegel je proletarski morilki — tuberkulozi, v starosti 24 let. Pogreb v nedeljo, 28. t. m. je prišel, kako je bil brat Lasnik priljubljen ne-le med somišljeniki, marveč med delavci sploh. Od odprtem grobu se je v imenu o. i. o. NSM poslovil od pokojnika osrednji predsednik br. Kozinec. Za NSSZ. pri kateri je bil funkcionar, pa strokovni tajnik br. Kravos. Brat Lasnik je bil idealist in zvest sodelavec v naših vrstah. Brat Franjo, Tvoji bratje in sestre Ti pošiljajo zadnji pozdrav!

»Bratstvo« v Trbovljah. Občni zbor, ki bi se imel vršiti 28. t. m. se je radi smrti brata Lasnika preložil. Vrši se v nedeljo,

dne 18. januarja ob pol 5. uri popoldne v društvenih prostorih (gostilna pri Pravdiču).

»Bratstvo« v Dravljah. Občni zbor 6. januarja »pri splem Janecu«.

»Bratstvo« na Jesenicah je na Stefanovo 26. t. m. otvorilo ciklus javnih zimskih predavanj s predavanjem br. I. Koželja »o pesniku Gregorčiču«. Brat predavatelj je obravnaval pesnikovo življenje in delo predvsem s tega vidika, da je podal večjo možnost razumevanja njegovih globoko čustvenih pesmi. Da se pa še bolj odprejo delavski mladini zakladi bogastev naše vezane besede, priredi »Bratstvo« v soboto 3. januarja 1925 »pri Ravhekariju« recitacijski večer, na katerem recitira omenjeni brat Gregorčičeve pesmi. — Brez kulture proletarijata, ni kulture naroda!

»Bratstvo Litija«. — Dramatični odsek »Bratstva« v Litiji, je priredil v nedeljo, dne 14. dec. ob 8. uri zvečer v telovadnici Sokola »Smartno« zanimivo veseligo v 3 dejanjih »V Ljubljano jo dajmo«. Pri igri je gostoval režiser »Bratstva« Zagorje, br. Juvan ml. — Režija je bila v rokah poštvalnega br. Franka Jeriha, kateri je z mladimi močmi pripomogel veseligo do popolnega uspeha. Zelel bi, da bi »Bratstvo« v Litiji šlo enakim potom naprej. — Igra je v splošnem uspešna prav dobro.

VEČ SREČE IN ZADOVOLJSTVA želi V NOVM LETU vsem našim naročnikom, čitateljem in dragim prijateljem Uredništvo in uprava lista.

Današnji številki smo priložili zopet položnice — zvečine tistim cenjenim naročnikom, ki so poravnali naročnino do konca minulega leta. Prosimo jih, da se tudi v novem letu točno odzovejo naši prošnji ter čim prej nakažejo naročnino najmanj za četrt leta ali tudi za daljšo dobo, vsak po svojih močeh. Kdor pa ne more nankrat utrpjeti 18.— Din. naj vplača pač samo za en mesec. Nikdo pa naj ne zavre položnice, ker s tem povzroča upravi nepotrebno delo in efektivno škodo. Vsaka položnica stane 10 para.

Tudi tistim naročnikom, ki za 1. december l. l. niso prejeli položnic, in pa večini članov »Bratstva«, ki se naši ponovni prošnji niso odzvali, smo priložili položnice. Naj ne bo nikogar, ki se je ne bi poslužil.

Na vsaki položnici je naveden znesek in čas, na katerega se nanaša. Ljubljanski in mariborski naročnikom nismo priložili položnic, ker jih bo obiskal v prvih dneh t. m. naš inkasant. Prosimo Vas, ne odslavlajte ga, ne da bi poravnali naročnino. Ravno nasprotno! Pripravite zanj denar, da ga lahko dobi, čeprav Vas slučajno ne bo doma. — Napravite v novem letu red! — Uprava.

— Kralj in kraljica odsotna. — Kralj in kraljica sta 24. t. m. odpotovala v Pariz, kjer leži bolan knez Arzen, čegar stanje je baže kritično. — Po ustavi je s tem prešla kraljeva oblast na ministrskega predsednika Pašiča. Koliko časa bo kralj odsoten ni znano.

— »Ljudski tednik« je odšel v večnost. Dr. Šušteršiču vendar ni uspelo priti do vladnega koritca, tudi po vseh štirih in niti po trehuru ne.

— Pegasti legar (tifus). V južni Srbiji se pojavljajo jako številni slučaji pegastega legarja. To nevarno bolezen so zanesli sedaj že tudi v Beograd, kjer je obolelo že precej oseb. Oblasti sicer pravijo, da so ukrenile vse, da se epidemija ne bo širila. To verjamemo. Treba pa je tudi poškrbeti, da se taki ukrepi strogo izvajajo, kar pa pri nas ni v navadi.

— Kam gre denar? — Ako pomislimo, da znašajo dohodki carinarne v Beogradu, Zagrebu, Mariboru, Ljubljani, na Jesenicah, Rakeku in Sušaku samo v prvih 10 dneh meseca decembra skoro 42 milijonov dinarjev, potem se nehotе vprašamo — kam gre denar?

Ljubljana.

— Protestno zborovanje hišnih posestnikov v Ljubljani. — 24. t. m. se je vršilo v Ljubljani protestno zborovanje društva hišnih posestnikov proti podaljšanju stanovanjskega zakona. Zborovanje je sklicalo njihovo društvo. Ker že poznamo zahteve hišnih posestnikov, zato o tem zborovanju ne bomo poročali podrobneje. Ugotavljamo samo, da se z nekaterimi izvajajci moramo strinjati tudi mi, ker fakt je, da leži glavna krivda na tem, da se stanovanjsko vprašanje ni rešilo, na strani vseh naših dosedanjih vlad, zlasti onih, ki so imele za to časa in prilike dovolj. Strinjamo se tudi s tem, da je podaljšanje sedanega stanovanjskega zakona z ministrsko naredbo protizakonito, kar bo najbrž izzvalo hude spore med najemniki in posestniki.

— Dosednja informatorja. Kombinacije o ljubljanskih kandidatih iz vrst opozicijonalnih strank delajo našim demokratom, ki tvorijo nacionalni ali narodni blok, največje preglednice. Njihova informatorja »Slov. Narod« in »Jutro« to dokazujeta, ker pri naša »informacije« o vseh mislih, ki se porajajo v glavah opozicijonalcev. Enkrat vesta informatorja, da je dr. Perič kandi-

dat socialističnega bloka, ki ga podpirajo klerikalci, drugi vesta, da je kandidat opozicije dr. Ravnihar, ki ga podpirajo narodni socialisti in klerikalci. Vmes vtiokaj našega tovariša Deržiča. Potem zopet namigujejo o ponujani kandidaturi dr. Marušiča in tako naprej. Vse vesta, a nič ne drži. Ti trmoglavci opozicijonalci ne pokažejo barve in vlečejo vse za nos. Mučno je to, kaj ne, ker si človek ne more napraviti računa in pravočasnega načrta. Le vdajmo se v božjo voljo, kar bo pa bo! Sedaj pa o doslednosti! »Jutro« je prineslo Pašičev brzojav na dr. Ravniharja (o katerem trde hudomušneži, da je falzifikat, v katerem izraža g. Pašič željo, da bi šel dr. Ravnihar v nacionalni blok. S tem je jasno pokazalo »Jutro«, koliko je demokratom ležeče na osebi dr. Ravniharja, koliko je vredna, koliko glasov — koliko vrednosti bi potegnil dr. Ravnihar za seboj. — Ko pa je informator izprevidel, da dr. Ravnihar noče imeti opravka z besedolomci, je takoj v dragi številki ironično zabrenkal, da dr. Ravnihar s svojo grupo in narodnimi socialisti vred nima voljo, kar bo pa bo! Sedaj je kisló, kaj ne? — Bomo videli koliko glasov bo imel nacionalni blok obstoječ iz golih demokratov.

Razstava gojenk od ministrstva za trg. in obrt koncesijonirane Krojne šole v Ljubljani, Zidovska ul. 5 je pokazala najlepše uspehe. Gojenke so popolnoma samostojno izdelale različno garderobo po najnovejših modelih. Večina učenek je dobila diplomu. 2. januarja 1925 se prične prihodnji tečaj za krojače za civilne obleke in uniforme ter za šivilje in nešivilje za vso garderobo, belo perilo in otroške obleke. Vpisovanje dnevno od 2—12 in od 2—7 osebno ali pa pismeno. — Razpošiljanje najmodernejših krojev po meri in modelih z natančnim poukom. — Tečaji bodo podedni in večerni.

Maribor.

— Predavanje o stanovanjskem zakonu. — Predavanje pretečeno nedeljo se je udeležilo tudi že precejšnje število naših tovarišev. Zeleti pa je, da se teh predavanj udeležujejo še v večjem številu. Prihodnjo nedeljo dne 28. t. m. se predavanje nadaljuje. Obravnava se tudi sedaj zelo aktualno vprašanje: Občina kot rešiteljica stanovanjskega vprašanja.

— Sporazum med gospodarji in najemniki. V Mariboru je kreditna in stavbna zadruga »Mojmir« izdelala načrt, kako bi se dalo izogniti neizogibnim posledicam anarhije, ki mora nastati v stanovanjskem vprašanju po novem letu. Predlog gre za ustanovitev posredovalnice pri občinah. Iz začasne posredovalnice naj se ustanovi namesto dosedanjih stanovanjskih uradov najmarinski urad, ki naj regulira ne le cene najemnine, nego tudi dodelitve stanovanj itd. O tem se je kratko obravnavalo na nedeljskem predavanju, kjer se je zahtevalo, naj veliki župan in župan mesta Maribor še pred novim letom pokusita z ustanovitvijo te posredovalnice.

Kaplija.

— Božičnica. Na Kapli je dne 21. decembra 1924 priredilo šolsko vodstvo božičnico, ki je sijajno uspešna. Posamezne vlogice so bile razdeljene mladim sinovom in hčerkam. Posebno se je odlikoval oni mladi korenjak, ki je igral vlogo »Miklavža«. Vsem onim, ki so prispevali k tej prireditvi, bodisi v denarju, ali drugi obliki, Bog povrni! Največja hvala pa našemu čislannemu učitelstvu, za poštvalno delo. Še prav posebno smo pa hvalo dolžni ge. Zarnikovi. — Prireditve je bila dobro obiskana Zeleti bi bilo takih prireditve pogostejše. Zlasti tukaj na kapliških višavah, tik ob avstrijski meji.

Zaveden Kapličan.

Zagorje.

— Vsemu zagorskemu proletarijatu v vednost! Vsi veste, kakšne so razmere pri T. P. D. in kako se šikanira delavstvo. Komunistične strokovne organizacije so razpuščene, istotako tudi »Zveza rudarjev«, in kam naj se obrne proletarijat? Da se temu zlu odpmore, se je domislil veliki delavski voditelj g. Kušar v Zagorju, menda »agent s fino moko«, da se ustanovi prepotrebna delavska »Samostojna« demokratiška Unija!! Omenjeni gospod jamči, da so za proletarijat nastopili sedaj zlati, časi! Torej vsi le k njemu! Toda sedaj še nekaj! — Potrebno je, da se tega gospoda pogleda s prave strani! On je prepotoval od farovski konzuma — do Sokola, od tu k narod. social., kateri so mu preskrbeli menda službo, potem k Or. Ju. Na., od tu v edino zveličavno JDS., kjer so mu ponudili boljše življenjske pogoje. Danos hoče ta gospod preskrbeti z dem. »Unijo« delavstvu zaslambo. Delavci! Vse gg. pri demokrt. »Uniji« si dobro oglejte in zapomnite! Bankirski pripadniki te frakcije ne bodo nikdar dopustili, da se delavstvu zboljša položaj. Vsak zaveden delavec spada k delavskim strok. org., ne pa k onim, kateri nas tlačijo. — Vse one si oglejte in zapomnite!

San o sreči

1. 2. 3.

Razkošno elegantni roman ljubezni ruske knjižnice Sonje Orlov.

V glavnih vlogah: Krasotica grofica Esterhazy in ljubljene kino-obiskovalcev Harry-Liedtke.

Razkošne in pikantne scene iz varietéa, krasni apinski piizori in sportne scene v snegu in ledu.

Premiero tega filma predvaja v Jugoslaviji

ELITNI

KINO MATICA
vodeci kino v Ljubljani.

Predstave ob 1/4 4, 5, 1/2 7, in 1/2 9. Ob nedeljah in praznikih ob 3, 1/2 5, 6, 1/2 8 in 9 uri.

Novo mesto.

— Na tukajšnji žel. postaji vladajo že nekaj časa neznosne razmere. Ni zadosti, da uslužbenec trpi in dela, vaden povečanega prometa s podvojeno močjo in samozatajevanjem, v upanju na skorajšnjo ublažitev od strani v to poklicanih faktorjev. Ni zadosti, pravimo, ker na merodajnem mestu vsega tega nečemo videti in pripoznati. Pri vsaki priliki pokažejo, da nimajo nobenega socialnega čuta za svoje podrejene. Navedemo, izmed mnogih, samo en slučaj v ilustracijo razmer, kako po mačehovski skrbni žel. uprava za svoje ljudi in njih družine. — Nekemu (ime na razpolago) sprevodniku je zbolela žena, ter je morala po navodilu žel. zdravnika v bolnico, pustivši dva nepre-skrbljena otročiča 2 in 3 leta stara. Mož je, po uvidenosti g. postajenačelnika, seveda dobil svoj redni letni dopust. To pa ni bilo, po poklicu, činu in stopnji (pa ne v do-broti) višjemu gospodu, po volji in je hotel pokazati svojo moč in pokladi dotičnega sprevodnika takoj drugi dan v službo, ne zmeneč se za prošnjo že itak vsega zbegunega moža, ki je, hoteč, nočes, moraš, prenašal zjutraj ob 3. uri v najhujšem mrazu, otroke k dobrostrnemu tovarišu, ki mu jih je vzel v oskrbo, dokler se vrne iz službe. Ali je potemtakem kaj čudnega, da se tako pogosto dogajajo žel. nesreče? Kdo pa mora zahtevati od uslužbenca v takih razmerah, da bo opravljal službo z vso pazljivostjo in prisotnostjo, ko ga pa poleg pomanjkanja tarejo še druge družinske skrbi? Dotičnemu gospodu, ki je veljal med uslužbenstvom do sedaj za nekak »Blažen zegen« bi svetovali, če že ne more nič dobrega ukreniti, naj raje ostane pri starem, kajti nadpogodnje in povišanje na račun do skrajnosti izmognanih uslužbencev, ni lepo. »a tudi častno ne! — Narodni socialisti!

— Socialna ustanova. — V svrhu nabave oblačilnih in gospodarskih potrebščin vseh javnih nastavitvenec in delavcev in v svrhu centraliziranja odplačil posameznikov samo na enem mestu in v svrhu znižanja obrestne mere je sklenila podpisana zadruga uvesti blagovne kredite. Postopek je sledeč: Stranka zaprosi za kredit na pr. za Din 3000.—. Ta se mu pri seji zadruge dovoli proti kritju z menico s poroki in event. proti odtegljajem odplačil od službenih prejemkov. — Namesto gotovine izroči zadruga jemalcu kredita blagovno knjižnico, ki ima spredaj žig in podpis zadruge do zneska na pr. Din 3000.—. — S to knjižnico pride stranka, ki je postala član zadruge, v blagovni oddelek Jugoslovanske hranilnice in posojilnice, kjer bo dobila takozvano kreditno nakazilo na znesek, ki ga potrebuje v svrhu nakupa blaga pri v poštev prihajajočih trgovcih. Mesto denarja plača stranka nakupljeno blago s kreditno nakaznico. — Stranka potrdi prejem blaga na račun, katerega pošlje trgovcu direktno podpisani zadruzi. — Duplikat računa dobi stranka. Od trgovca na podlagi kreditne nakaznice vpolni račun plača zadruga. Na ta način si stranka lahko nabavi pri trgovcih raznih strok gospodarske potrebščine, račune bo pa poplačala zadruga. — Dolg stranke bo na opisan način centraliziran samo pri zadruzi, kjer bo zavezanec plačeval v obrokih, oziar. se mu bodo obroki odtegovali od službenih prejemkov. — Zadruga ima pri trgovcih plačilne olajšave in radi tega je blagovni kredit pri zadruzi dosti cenejši kot gotovina. Ker ima stranka stalen kredit na primer do Din 3000.— lahko, če je že odplačala gotovo svoto, n. pr. Din 300.—, znova dobi kreditno nakaznico do višine dovoljenega kredita. Za sedaj znaša obrestna mera za blagovni kredit največ 10 odstotkov. Nakupi se lahko manufaktura, konfekcija, obleka po meri, perilo, platno, železnina, steklenina, obutev, klobuki, razne drobnarije, pohištvo, premog, drva, živež itd. — Uradne ure v blagovnem oddelku so od 18. do 20. ure in ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure, Frankopanova ulica 2.

Srečno novo leto želi

M. Lukič
konfekcijska in odgona trgovina
Ljubljana, Pred Škofijo 19

V PEKEL.

Na Štefana dan se je odpravila četa volčje družine naših Tabornikov v Pekel. Zjutraj se je odpravila četa in se z vlakom odpeljala do Borovnice, odkoder jo je mahnila v Pekel. Četo je vodil brat Kosmatinec, ki je za vodnika imenoval br. Kameleona. Slednjemu se ima četa zahvaliti, da je zgrešila pot in plezala po nepotrebnem po dveh vrhovih, da je dospela v podnožje Pekla. Dospeli pod Pekel se je četa odpravila po Križevih poti na vrh Pekla. Četa pot s stopnicami vred je bila zmrznjena in zato nadvse nevarna in težka. Kot prvi jo je mahal črni ris, za njim rdeči volk, za obema pa je sopihal Kosmatinec in kot zadnji naš Kameleon. Sredi poti se je hotel, Kosmatinec že vrniti, ker je bil brez sredstev, medtem, ko so drugi imeli vsaj gorске palice. Kameleon je pa zadržal Kosmatince in mu na nevarnih krajih pomagal. Srečno in brez nesreč je četa dospela na vrh Pekla, kjer je uživala veličasten pogled v ledeno dolino. Na vrhu se je četa odločila za pot v Čerknico in šla po markaciji, a zgrešila pot, ker je markacija nehala. Potem se je pričelo tavanje po gozdu, med ledom in ivjem. Po poldrugi uri pešhoje se

je četa povzpela na neki hrib in tu našla na dobrega človeka, ki ji je povedal, da ima še četrt ure do Kožleka in odtod poldrugo uro na Rakek, odnosno poldrugo uro po drčah, da doseže v Borovnico. Kosmatinec se je odločil za pot po drčah, ki je bila vsled ledu nevarna, a jo je četa kljub temu srečno prehodila. Bilo je sicer mnogo padcev, udrin ledu, mrzlega, neprostovoljnega kopanja nog, a vse se je izvršilo brez večjih nesreč. Po peturni hoji je četa srečno dospela v vas Brezovico in odtod nadaljevala pot v Borovnico. Razume se, da so bili taborniki premrzli in mokri, a dobra volja jih le ni zapustila, kar je dokazala lepa slovenska pesem, ki je orila povsod, kamor so priromali božični izletniki.

Večerni vlak je privozil četo domov in sprejela jih je topla soba in vroč čaj. Božični izlet je bil nenavadno lep, akoravno je bil zvezan z nevarnostjo in težkočami, vendar pa je četa sklenila, da ne opusti izletov v zimskem času in namerava prirediti tekoni januarja dva izleta. Bratje taborniki, ne strašite se mraza in ledu, ker imata oba svoj čar in pohitite z nami v naravo.

Narava je lepa v letu in zimi, zato jo posebejno v letu in zimi. Ks.

čaja, saj moje gostoljubnosti gotovo ne boste odklonili.

Edvardu je nekam čudno pri srcu. Sedaj v svetli svileni obleki se mu šele pokaže ta ženska v vsi svoji lepoti. In to očaruje krasno bitje naj pade pod roko njegovega strašnega prijatelja? Da, kazen za služi, o tem si je Edvard na jasnem, in vendar ga navdaja sočutje do nje, ki ji je določeno, da postane nič zlega sluteča žrtev groznega maščevalca.

»Živim precej samotarsko,« prične lepa vdova neprisiljeno, »in ker domnevam, da tudi vi redkokdaj zahajate v družbo, bi me zelo veselilo, če postaneta prav dobra znanca.«

Edvard se prikloni, toda obide ga neprijeten občutek. Pa ne da skuša tudi njega omamiti in zavesti v svoje spekulacije? To je prav lahko mogoče. No, fem lažje bo potem kmalu spoznal njen pravi značaj, njegov strašni prijatelj pa naj izvrši svojo obsodbo nad njo.

Lepa vdova ga zopet motri s tistim čudnim pogledom, ki je že poprej vzbudil njegovo pozornost. Na lahko se nagne naprej, on čuti njen vonjavi diš. Vsak drugi mož na njegovem mestu bi se omamljen od tega pogleda, prevzel od njene zapeljivo vabeče lepote zgrudil na kolena pred njo, jo prosil ljubezni. Edino Edvard ima bajno sredstvo, ki ga ščiti pred skušnjavo, in to čudodelno sredstvo je njegova žena, njegova Bessy, ki v lepoti prav nič ne zastaja za očarljivo vdovo.

»Gospod Long,« izpregovori z milim, sladkim glasom in temnomodre oči se ji svetlikajo, »zakaj mi niste povedali — svojega pravega imena?«

Edvard se zdrzne, uverjen, da ni prav slišal.

»Kako?« dé Edvard jecljaše. »Milostljiva gospa — — —«

»Prav ste slišali,« odvrne ona nežno kot preje.

»Vprašala sem vas, iz katerega razloga ste se mi predstavili pod izmišljenim imenom?«

Ona se dvigne z divana ter pazno motri Edvarda.

»Ha,« vzklikne Edvard, »to je — — —«, ter se hoče dvigniti s stola; tedaj pa je zopet slišati tisto čudno prasketanje. Z bliskovito naglico se zasučeta visoki stranski naslonjaji, ki naj bi služili rokam v oporo, ter zgrabita mladega moža, ki hoče sedaj odskočiti s stola. S svojo lepo, belo roko da zapovedujoče znamenje. Takoj zaslisi Edvard bližajoče se korake. Glava mu je namah zagnjena; dvoje mišičastih rok ga zgrabi. Edvard napne vse sile, da se opro-

sti napadalca. In to bi se mu pri njegovi telesni moči tudi posrečilo, če ga ne bi ovirali železni stranski naslonjaji stola. Videti seveda ne more nič, pač pa čuti, kako povzujejo njegove roke in noge s predmetom, ki mu povzroča grozne bolečine, če se le zgane. Edvard uvidi, da je brez moči, pa tudi tega nenadnega napada si pravzaprav ne ve tolmačiti. Prva misel, ki mu pride na um je, da je padel v roke policijski špijonki, ki je zasledovala Bessy ali celo moža s krinko.

Tedaj pa sliši zopet milo doneči glas lepe vdove.

»Položite ga na divan, tje, kjer stoji palma, potem pa odidite hitro zopet na svoje mesto!«

Naslonjaji stola, ki sta ga ovirali pri odporu se preokreneta v svojo prvotno lego, Edvard čuti, da ga dvigajo s stola ter neso na divan, potem pa zavlađa v sobi popolna tišina. Obraz ima še vedno zakrit ter ne more ničesar videti. Vsak hip pričakuje, da vstopijo policijski stražniki. Uverjen je, da je bil ta nenavaden napad že davno v vseh podrobnostih pripravljen. Tedaj pa nekaj zašumi v bližini, zagrinjalo mu zdrzne z glave, poleg njega stoji lepa vdova s prekrižanimi rokami nad svojimi valjujočimi prsi ter upira oči v Edvarda, ki se ne more ganiti.

»Vsak poskus, da se oprostite, je o-več,« nagovori Edvarda.

»Seveda, navadne vrvice bi najbrže s svojo ogromno močjo raztrgali, zato sem vas dala povezati z žično vrvo. Zavedajte se, da se nahajate sedaj popolnoma v moji oblasti!«

Edvard nič ne odgovori, trdno uverjen, da se nahaja lepa vdova v službi policije. Toda že naslednje besede lepe vdove ga uverijo v nečem drugem.

»Tudi jaz sem vas slepila. Vendar pa jem Tereza Gardiner, nisem pa vdova, ker se nisem še nikdar poročila. Le za javnost sem igrala vlogo vdove, da sem mogla samostojno nastopati.«

Pomembij smeh ji pri teh besedah kroži okrog lepih ust, potem pa nadaljuje:

»Pred nekaj tedni bi mi niti v sanjah ne padlo v glavo, da se mi posreči dobiti v oblast moža, čegar ime se po vsi Angleški izgovarja s strahom in trepetom.«

»Aht!« vzklikne nehote Edvard.

»Čprav je to ime morda samo izmišljeno, toda kdo ne pozna Jaka, strašnega maščevalca! In ta grozni mož leži pred menoj brez moči kot neboljano dete!«

Edvard je uverjen, da so bile tajnosti vile, kjer je bival on in njegov strašni prijatelj, izdane. Vendar pa se obvalada.

»Jaz naj bom Jak?« vzklikne s prisiljenim nasmehom. »No, gospodična, potem me le kar predajte policiji, ki bo kaj kmalu spoznala v meni uglednega londonskega meščana.«

»Verjamem. Kljub temu ste pa vendar le Jak. Moj črnc Cezar je prisluškoval vsem pogovorom, ki ste jih imeli s svojimi navideznimi služabniki. Povedal mi je vse: o vaši zagonetni hiši na cesti ob zadnjem obrežju, o čudežni ladji, na kateri ste večno utekli zasledovalcem, vse vem — prav vse. Ne tajite torej še dalje, vaš obraz vendarle preveč očitno in nedvomno kaže resnico mojih trditve!«

Osrednje vodstvo Narodno socijalne strokovne Zveze javlja svojim članom tužno vest, da je v Trbovljah umrl 26. decembra 1924 član in odbornik podružnice v Trbovljah, brat

Franc Laznik
rudar.

Dragega pokojnika ohranimo v trajnem spominu.

KINO IDEAL

predvaja še danes v torek in jutri v sredo elegantno šaloigro

Dva zakona

z Mario Prevost.

Z Novim letom do vseh štiri nedelje 4. jan. monumentalni film — tragikomedija

„Arzigogolo“
ali Kraljevi norec.

Razkošen film, krasne scenerije, lepa vsebina. — V glavni vlogi italijanska lepota Italia Almirante.

Cene za oglase v I. 1925

Pri višini	stane vsaka enostolpna vrsta
do 15 petih vrst (45 mm)	Din 1:50
» 30 » » (90 mm)	» 1:75
» 50 » » (150 mm)	» 2:—
» 75 » » (150 mm)	» 2:25

Pri oglaših med tekstem se zviša cena za 50 odstotkov.

K tem cenam se prišteje še predpisani oglasni davek, ki se računa po velikosti oglasa in znaša 0.50 do 5.— Din.

Uprava.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Edvard stoji v vilo. Vse, kar vidi že tu, kaže na veliko bogastvo.

Krasno preproge, razprostrte na stopnicah, čudovito eksotične rastline in medel sijaj luči, vse napravi nanj naravnost očarujoč vtis. V elegantni predsobi mu odvzame črnc površnik in pokrivalo, nato pa odpre vrata, ki vodijo v salon. Edvard je naravnost razočaran nad knežjo opremo prostora, ki ga razsvetljuje umetniško izdelan lesteneec.

Edvard obstoji na mestu, dočim gre črnc preko salona, odpre zaveso pred vrati ter reče pokorno:

»Prosim, vaša milost!«

Črnc se odstrani. Tedaj pa že stoji pred Edvardom krasna vdova. Pogled na njo je naravnost zapeljiv. Na sebi ima krasno svilen družabno toaleto bele barve, iz črnih

las se bleketa odsev dragocenih briljantov. V majhni roki ima krasno pahljačo. Tako stoji, podobna boginji Veneri, pred Edvardom, ki skoro ne more prikriti globokega vtisa, ki ga je napravila nanj njena očarujoča lepota.

»Prisrčno pozdravljeni, gospod Long!« ga nagovori lepa dama ter mu smehljaje ponudi belo roko. »Brezmejno se veselim, da morem svojega soseda pozdraviti v svojem domu.«

Čemu neki le tako posebno naglašajo besedo — Long? Edvard Seveda to takoj opazi, vendar pa ne razmišlja o tem dalje. Kot cel kavalir se z brezhbno vljudnostjo zahvali za prijazen sprejem.

Lepa vdova se vsede na divan ter pokaže Edvardu s pahljačo na poleg stoječi stol. Edvard se takoj vsede, presliši pa neko tiho čudno praskanje, ki prihaja iz bližine.

»Dovolite, da se nekoliko porazgovoriva!« dé lepa vdova z zapeljivim smehljajem. »Potem vam pa ponudim skodelico

Srečno novo leto
želi Angelosl. Hrastnik
trgovec, Ljubljana
Karlovska cesta 8.

Srečno novo leto
želi drogerija in fotomanufaktura »Adria«,
Ljubljana
Selenburgova ulica.

Vinotoč
Viktor Sedej
Kolodvorska ul. 26 —
Slomškova ulica 2
Ljubljana
želi
vsem svojim cenjenim
gostom in znancem
Srečno novo leto!

Srečno novo leto
želi
tvrdka R. Willmann,
Ljubljana, Slomškova ulica.

Sretna nova godina!
Jedino specialno poduzeće u Jugoslaviji!!!!
Ludžbena tvornica dragih kovina
Platinafinerija
Ljubljana 7, Sv. Jerneja cesta št. 231.

Srečno novo leto
želi
tvrdka R. Willmann,
Ljubljana, Slomškova ulica.

Srečno novo leto
želita cenj. gostom
Vinko in Marija Magister,
gostilna pri »Tičku na gričku«
Ljubljana, Strmi pot.

Srečno novo leto
cenj. odjemalcem
T. Grošel, Ljubljana,
Poljanska cesta 7.

Ogovorni urednik: Franjo Rupnik.
Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani.
Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Najboljši šivalni stroji
so edino
Josip Petelinca
znamke
„Gritzn“ in „Adler“

Večletno jamstvo.
Delavnica za popravilo strojev.
Pouk v vezenju brezplačen.
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem
tvrdka
Gričar & Mejač,
Ljubljana, Selenburgova ulica 8.

Srečno novo leto
želi cenj. odjemalcem
Fran Kos,
delikatesna trgovina in strojno pletenje
Ljubljana, Židovska ulica

Srečno novo leto
želita vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znancem
Josip in Leopoldina Mastnak,
restavratel hotela »Slon« v Ljubljani.

Srečno novo leto
želi
uprava hotela »Slon«, kavarna in kopališče.

Srečno novo leto
želi cenj. gostom
kavarna in bar »Emona«
Ljubljana.

Srečno novo leto
želi cenj. odjemalcem
pivovarna »Union« in tovarna kvasa in
špirta,
Ljubljana 7.

Srečno novo leto
želi cenj. odjemalcem
Martin Mahkota,
modni salon za gospode in strojno pletenje,
Sp. Šiška.

Srečno novo leto
želita cenj. odjemalcem
N. in M. Malgaj,
spec. trgovina,
Sp. Šiška, Knezova ul. 121.

Srečno in veselo novo leto želi
Peter Capuder,
modni salon za gospode in trgovina za sokolske potrebnosti.
Ljubljana, Dalmatinova ulica.

Iščem pisarniške službe
najraje kot občinski tajnik
in sicer radi stanovanjske krize kje na deželi. Sem zmožen vsakovrstne pisarniške službe v raznih strokah, le stenoigranje ne obvladam. Star sem 41 let, oženjen in brez otrok. — Nastop 1. maja 1925. Naslov pove uprava »Nove pravde« v Ljubljani, Gradišče št. 7.

Srečno in veselo novo leto
želi svojim odjemalcem
Teodor Korn, prej. Henrik Korn
krovski in kleparski mojster,
instalater za vodovode. Ljubljana.

Srečno novo leto
želi svojim cenj. gostom
Terezija Zalaznik
restavracija pri »6«
Ljubljana, Dunajska c. 8.

Oglašajte v Novi Pravdi!
Kupujte pri trd-
kah, ki inserirajo
v našem listu!

Srečno novo leto
želi
Leskovic & Meden
Ljubljana
Jurčičev trg.

Srečno novo leto
I. Škopek,
trgovina z urami.
Ljubljana
Mestni trg 8.

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja!
Kaj ti koristi kraj brez pouka?
Z natančnim poukom, preizkušene-
nega po v-akem modelu ga dobiš
na željo, ekspresno po pošti v
KROJNI SOLI, koncesionirani od
ministrstva za trgovino in obrt.
Ljubljana, Židovska ul. 5.
Vsak mesec težaji za krojače,
šivilje in nešivilje.

Modni salon M. Sedej - Strnad
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3
želi
vsem svojim cenj. odjemalcem
srečno in veselo novo leto!

Srečno novo leto
želi cenj. gostom
Tomaž Bizilj,
gostilna pri »Kolovratu«
Ljubljana, Pred škofijo.

Franc Szantner
Ljubljana, Selenburgova ulica 1
špecialist za ortopedična in anatomska
obuvala in trgovec s čevlji, sprejema
tudi vsa popravila.

Priporočamo trdno
Josip Petelinca
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev, brisačk, kloba, belega in rujava platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikrivanje in za obrezovanje trt.
NA VELIKO IN MALO

Jugoslovanski kreditni zavod
v Ljubljani, Marijin trg. št. 8., reg. zadr. z o. z.
sprejema vloge na knjižice in plača čistih
7%
obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za vloge v tekočem računu obrestovanje po dogovoru.

Podeljuje na kratek rok trgovske in personalne kredite nakupovalneje.

Ljubljana, Mestni trg 5

O. BERNATOVIC

Konfekcijska trgovina